1886 HUSZADIK ÉVFOLYAM. 129. SZÁM. BUDAPEST, HÉTFŐ, MÁJUS 10.

SZERKESZTŐSÉG:
BUDAPEST, IV., KECSKEMÉTI UTCZA 3. SZ.
KÉZIRATOKAT NEM KÜLDÜNK VISSZA.
CSAK BÉRMENTES LEVELEKET FOGADUNK EL.
ELŐFIZETÉSI DIJ:
Vidékre postán v. helyben házhoz hordva.
Egy évre . . . 20 frt. | Egy negyedévre 5 frt.
Fél évre . . . 10 frt. | Egy hóra 1 frt 80 kr.
Külföldre: 3 hóra Németországba 8 frt 30 kr. Franczia-, Olasz-, Orosz-, Török-, Görög, Spanyolországokba, Svájcz-, Románia és Szerbiába, valamint amaz országokba, melyek a posta-egyesülethez tartoznak, negyedévre 9 frt 20 kr.
Egy szám ára helyben 6 kr., vidéken 7 kr.

EGYETÉRTÉS.

KIADÓ-HIVATAL:
BUDAPEST, IV., KECSKEMÉTI UTCZA 3. SZ.
HIRDETÉSEKET ÉS NYILTTÉRBE VALÓ KÖZLEMÉNYEKET FELVESZ A KIADÓHIVATAL.
Hirdetéseket felvesz a külföldön:
Bécsben: Főügynökségünk: Stern Móritz hirdetési irodája, I. Wollzeile Nr. 22.
Oppelik A., I. Stubenbastei Nr. 2.
Mosse Rudolf, I., Seilerstätte Nr. 2.
Haasenstein és Vogler, I., Wallfischgasse 10.
Daube G. L. és Társa, I., Wollzeile Nr. 12.
Dukes Miksa, I., Riemergasse Nr. 12.
Schalek Henrik, I., Wollzeile Nr. 14.
Herndl Alajos, I., Wollzeile Nr. 25.
Frankfurtban a/M.: Daube G. L. és Társa.
Párisban: R. Mosse, 40, r. Notre-Dame-d.-Vict.
Agence Havas (place de la Bourse).

Budapest, május 9.

A hatalmak — Angolország, Ausztria-Magyarország, Németország, Olaszország és Oroszország — mint távirataink jelentették, elrendelték a görög kikötők ellen az ostromzárt — oly lépés, mely a nemzetközi jog alapelvei szerint csak hadviselő feleket illet meg, de a melyre, mint kényszer-rendszabályra előzetes hadüzenet nélkül is volt már eset. Igy 1832. őszén, mikor Németalföld nem teljesitette a belga követeléseket illetőleg a londoni ultimátumot, Anglia ostromzár alá vette a németalföldi partokat, de inkább csak névleg, semmint tényleg. Formosa szigetének ostromzárolása Francziaország részéről szintén ilyen lépés volt, mert tényleges hadüzenet Khina és Francziaország közt sohasem volt. Az ostromzárhoz az illető pontok tényleges elzárása és az ostromzár notifikálása kivántatik. Ez utóbbi tegnap történt meg. A tényleges elzárás pedig abban áll, hogy a felállitott vagy czirkálásra kirendelt hajók sem a kikötőből ki, sem abba nem bocsátják a hajókat. Az angol zárbiróságok nézete szerint három-négy hadihajó teljesen elegendő egy száz angol mértföldnyi partvonal elzárására. Az 1856-iki párisi egyezmény megköveteli, hogy az elzáráshoz kellő hajóhadi erő állittassék ki, mert különben az ostromzár nem elegendő. A fentebb nevezett öt hatalomnak a görök vizekben, összesen 25 hajója és 15 torpedó-naszádja van. Ez a haderő pedig nem elegendő Görögország hosszu partvonalának az őrizetére, vagy épen elzárására. Görögország partbossza 1881 előtt a szigetek nélkül 205 geografiai vagyis 820 angol mérföld: az angol biróságok szerint tehát legalább 24—32 hajóra volna szükség; de Görögország azóta jelentékeny terület-gyarapodást mutat fel. A hatalmak ennélfogva a görög kontinensnek csakis keleti partját (a Malia-foktól a Colonna-fokig Athéntől délkeletre) s innen Eubéa szigetet is beleszámitva az északi határig jelentették ki zár alatt levőnek. A semleges hatalmaknak az ostromzárt nem jelentették be, tehát a zár csakis a görög lobogót viselő hajókra nézve áll fenn, mig a semleges hajók szabadon járhatnak akár hadiszerekkel is.

A szerb képviselőválasztásokról ma a következő távirati tudósitás van előttünk. Megválasztatott 56 haladópárti, 38 radikális, 15 szabadelvü és 2 párton-kivüli. Belgrád ellenzéki szellemben választott még pedig Milenkovics radikálist 791 Krsmanovics szabadelvüt 789 szavazattal, mig a haladópart jelöltjei a fővárosban 735 szavazatot kaptak. — Nisben a szabadelvüek győztek, Kragujeváczban Zdravkovics eddigi képviselő helyett Tuzakovics szabadelvü, Sabáczban pedig radikális képviselő választatott. Győzött ellenben a haladópárt *Jagodina, Pirot, Pozsarevácz, Milanovácz* és *Csacsak* városokban, a honnan eddigelé csak ellenzéki képviselők kerültek a parlamentbe. A haladópárt az egész uzicei kerületben is győzött, a hol eddigelé már évek óta mindig ellenzéki szellemben választottak, csak maga a város — Uzice — választott ezuttal is ellenzékit. *Kiválóbb ellenzékiek közül kibuktak* a mostani választásoknál *Nikolajevics, Ranko, Tajsics, Blazmavácz, Gyikics, Kovacsenics, Novák* pap, *Milosevics, Smiljanics* pap, *Milosevics* Simon és mások.

Az ostromzároló hajóhad.

Bizonyára nagy érdekkel birhat jelenleg, tekintettel a Görögország ellen foganatba vett ostromzárra, szemlét tartani a nemzetközi európai hajóhadon, melyre jelenleg az összes figyelem irányul.

Legelső *Anglia*, mely hajóinak számát és nagyságát tekintve legjobban van képviselve. Az ő hajói sorszerint ezek: 1. Tornyoshajók: «Téméraire,» «Agamemnon,» «Dreadnought» és «Neptun»; mind e hajók 8—9000 tonna hordóképességüek s 300 milliméternél vastagabb pánczélerősséggel birnak. 2. Kazamáta-hajók: «Szultán» és «Superb» 7000 tonnával s 200 milliméter pánczél-erősséggel. Ide jön még a «Hekla» torpedóhajó s a «Carysfort» naszád, «Iris» gyorsjelzőhajó s a következő ágyunaszádok: «Falcon», «Coquette», «Dee» és «Don»; végül még 3 darab torpedó-naszád. Az egész fölszerelvény 65 nehéz, 60 könnyü ágyuból s 102 mitrailleuseből áll.

Anglia után következik *Olaszország* a «Principe Amadeo» pánczélfregattal, 5800 tonna; továbbá: «Ancona», «Castellidardo» és «Maria Pia», mindegyik 4200 tonnával; ehez jönnek még a «Marcantonio Colonna» és «Vedette» csavarjelzők, a «Conte Cavour» torpedóhajó s hat darab torpedónaszád; mindössze 10 nehéz, 13 könnyü ágyuval s 20 mitrailleuse-zel.

Ezután következik *Ausztria-Magyarország* «Radetzky» csavar-fregattal, továbbá «Kaiser Max» pánczél kazamáta hajóval, «Hum» és «Kerka» ágyunaszádokkal, «Kaiserin Elisabeth» torpedó-naszáddal; mindössze 39 nehéz, 8 könnyü ágyuval s 10 mitrailleuse-zel.

Németország csak az egy «Friedrich Karl» pánczélfregattal van képviselve.

Francziaország eddig csak a «Venus» czirkáló hajóval volt képviselve, mig többi hajói különböző kikötőkben elszórtan horgonyoznak.

Még csak *Oroszország* volna emlitendő s ez a «Vladimir Donskoi» pánczélos czirkáló hajóval s «Plastun»-nal vesz részt.

A Szuda-öbölben ezenkivül még hat kisebb török hajó horgonyoz.

Ha tehát Oroszországtól és Francziaországtól eltekintünk az egész nemzetközi hajóhad 25 hajóból (köztük 11 pánczélhajó) s 15 torpedó naszádból áll. E hajóhad 149 nehéz, 91 könnyü ágyu és 149 mitrailleuse felett rendelkezik.

Budapest, május 9.

Ma este több óráig tartó *miniszteri tanácskozás* volt.

A főrendiház közjogi és törvénykezésügyi bizottsága május hó 10-én d. u. 5 órakor ülést tart. A tanácskozás tárgya: «A községekről» esetleg «a közigazgatási tisztviselők, a segéd- és kezelő személyzet tagjai elleni fegyelmi eljárásról» szóló törvényjavaslatok tárgyalása.

Az országgyülési függetlenségi és 48-as párt május 10-én d. u. 6 órakor értekezletet tart.

UJDONSÁGOK.

— máj. 9.

— *Személyi hirek.* *Stefánia* trónörökösnő, mint Pozsonyból jelentik a közelebbi napokban oda érkezik, hogy *Frigyes* főherczeg leányának keresztelésénél jelen legyen. — *Izabella* főherczegnő állapota már annyira jó, hogy többé nem adnak ki orvosi jelentéseket. — *Sterneck* báró altengernagy egészsége már annyira helyreállt, hogy legközelebb elhagyhatja Bécset s a délvidékre utazhat üdülés végett. — *Károly* nürnbergi király, ki egészségének helyreállitása czéljából Nizzában időz, mint onnan jelentik hátgerinczsorvadásba esett. — *Zaleski* lovag, Gácsország helytartója tegnap Budapestre érkezett, hogy a *királynak* a stryji tüzkárosultak s a gácsországi parasztmozgalmakról jelentést tegyen. A helytartót a király hosszabb kihallgatásán fogadta. Zaleczky József Bécsen át ma visszautazott székhelyére. — *Kállay* Béni közöspénzügyminiszter Boszniából való visszautazása közben tegnap *Budapestre* érkezett s innen ma délután tovább utazott *Bécsbe*. — *József* főherczeg, hir szerint, május 16-án kezdi meg szemle-körutját a honvéd-tanzászlóaljak megvizsgálása végett.

— **Az udvar Budapesten.** A király ma reggel hét órakor a várkápolnában misét hallgatott. A kora délelőtti órákban *Hohenlohe* herczeg főudvarmester kíséretében Strobl tanár szobrászati mütermét s a Dunaparton levő udvari bazár épületben elhelyezett történelmi képcsarnokot látogatta meg. Ő felsége f. hó 18-ig fog Budán maradni. Hogy az udvari személyzet nagy része csak az 5-én tartott tánszestélyre, melyre a meghivók ugy az udvari ebédekre is magyarul adattak ki, jött le Bécsből és másnap távozott, annak az az oka, hogy a budai várlak igen szük, elannyira, hogy még a magyar testőrséget is, mely a tánczestélynél a diszszolgálatot teljesitette, a szállodákban kellett elhelyezni.

— **Egy főherczeg könyve Abazziáról.** Toscanai Salvator Lajos főherczegtől egy könyv jelent meg, mely már a szerző személye miatt is figyelemreméltó. A könyv czime: «Röpke levelek Abazziából.» E vaskos negyedrétü könyv, apró képeket tartalmaz, melyeket a szerző a pihenés óráiban vetett papirra, mikor Quarnero csöndes partján el-elmerengett. A 32 tollal rajzolt vázlathoz, melyek hol egyes helyiségeket, hol facsoportokat, hol egy-egy darab nyugodt vagy viharosan forrongó tengert ábrázolnak, a szerző apró czikkeket is irt, melyek a természet forró szeretetéről s nagy megfigyelő tehetségről tesznek tanuságot. A vázlatok nem mind sikerültek, de akad köztük egy-két derék képecske is. A főherczeg egyébként el van ragadtatva Abbaziától. Valódi szeretettel figyelt meg minden részletet s velünk is meg tudja szerettetni az ó meg az uj kikötőt, a partot, az abbaziai templomot, a tölgyeit s a babérfákat. A ki egyszer ott ült az Angiolina villa lépcsőin, ezt a pillanatot sohasem fogja elfeledni. «Ki nem ösmeri», kérdi a szerző, «a bájos Angiolina villa lépcsőit, melyeket jázmin és leánder környékez s karcsu magas mangóliák árnyékolnak be?» A ki nem ösmeri, s elevenen nincs is módjában megösmerni, az jól teszi, ha elolvassa ezt a pompásan kiállitott könyvet s azután álmodozik Abbaziáról. Érdekesnek tartjuk a könyvből e megjegyzéseket leforditani: «Feltünő, hogy a hány rendes arczu embert látunk, ha a nevét kérdezzük, kivétel nélkül olasz nevet kapunk válaszul . . . A legtöbb ember haragszik is érte, hogy a papok azon vannak, hogy Abbazia egyetlen iskoláját horváttá alakitsák át. Egy napon egy öreg ember igy szólt hozzám: «Miért kellene megváltoznunk és nyelvünket megtagadnunk, hiszen eddig mindig olaszul beszéltünk s most egyszerre horvátok legyünk? Meg vagyunk győződve, hogy császárunk is, ha ide jönne, igazat adna nekünk, hogy beszéljünk csak a magunk nyelvén . . .» «És mégis — teszi hozzá a főherczeg — szlavizálják az iskolát, a templomot, az utczák neveit, sőt Fiumében opankákat készitetnek, melyet egy-két gyógyvendég mint odavaló lábbelit visel s elvisz Bécsbe és Budapestre, holott Abbaziában és környékén soha senkinek eszeágába se jutott, eféle holmit huzni a lábára.»

— **Merénylet egy pap ellen.** A czernoviczi «Gazeta Polska» Bukarestből e hó 5-iki kelettel a következő táviratot kapja: «Urideni városkában tegnap isteni-tisztelet alatt egy zsidó behatolt a templomba, s mikor az oltárhoz ért, tettlegesen bántalmazta a papot, a ki a szent misét olvasta. A nép erre oda rohant, a zsidónak azonban sikerült a sekrestyén keresztül megmenekednie. A nép erre «Halál a zsidókra!» kiáltással kiözönlött az utczákra s a zsidókat mészárolni kezdte. Az fal-prefektus katonaságot rekvirált, mely nagy ügygyel-bajjal a rendet helyreállitotta. Sok embert elfogtak.» Igy a czernoviczi ujság, melyen kivül azonban az egész esetről egyetlen osztrák vagy román lap sem tud egy szót is.

— **A zalatnai katonai verekedés.** A nagy fölháborodást keltett ügyben már megindult a vizsgálat, László József abrudbányai aljárásbiró vezetése alatt. A vizsgálat, mint a kolozsvári *Ellenzék* irja, a katonai hatóság részéről is megindult, s N.-Szebenből e hó 2-án érkezett Zalatnára a hadbiróság. A vizsgálatból kiderült, hogy a katonák az összekoczczanás kezdésében teljesen ártatlanok s ugy látszik, hogy az oláhok a katonákat «meg akarták csufolni» az által, hogy tőlük az oldalfegyvereket elvenni iparkodtak. Több katona, a vizsgálat szerint, kisebb-nagyobb sérülést szenvedett, miből azt következtethetni, hogy őket az oláhok körül fogták; kézzel, lábbal, tompa eszközökkel ütötték, rugták. A lövéseket a kivonuló őrség tette, mert az oláhok őket is körülfogták s a fegyveröket el akarták venni tőlük. Az oláhok egyik sérültje, ki a fején szenvedett sérülést, elhalt. Fölbonczolták, ép igy a helyszinén halva maradt másodikat is. A harmadik sebesült, már gyógyulóban van. A sérülések, és lövések iránya azt mutatja, hogy a katonák nem czéloztak s a legnagyobb valószinüség szerint a dulakodás közben, talán véletlenül elsült fegyverek okozták a sérüléseket.

— **Delyannis.** Annyit emlegetik most a görög miniszterelnök nevét, hogy e név eredetére vonatkozólag nem érdektelen ezt az adomát megtudni. Egy bécsi orientalista szerint ez a név egyáltalán nem tiszta görög eredetü, hanem ebből a török szóból «deli» (bolondos) meg a görög Yannis-ból (János) van összeszerkesztve. Voltakép ezt jelenti tehát: a bolondos János.

— **Öngyilkosságok a vidéken.** *Sopronban* Puhr Antal nevü 22 éves üveghutai illetőségü gyalogos katona főbe lőtte magát. — *Körmenden* a Rábából két már feloszlásnak induló holttestet fogtak ki. Az egyik Márkus Józsefé, ki már hosszabb idő óta eltünt, a másik pedig Horváth Józsefé. — *Szentesen* Sallai Sámuel 78 éves ember a padlás feljárásánál levő lajtorjára fölakasztotta magát. — *Csongrádon*, mint nekünk irják, egy 80 éves izraelita nő a kutba ölte magát.

— *A német «Schulverein»* e hó 2-án Chemnitzben tartotta meg évi közgyülését. A Köln. Ztgnak erről közlött tudósitásából érdekesnek tartjuk átvenni a következőket: «Ama veszélyek mellett, melyekkel az egyesület müködése *Ausztriában* jár, dr. Vormengnek ezek felől adott jelentése *nem való a nyilvánosság elé*. Csupán annyit szabad közölnünk, hogy a Schulverein gondjainak központja *Erdély* és Csehország . . . A mai nap magvát a *Magyarországon* született s felnőtt Kühne ebersdorfi (szászországi) pap ünnepi beszéde képezte. A némileg merész kilátás, melyet e kitünő szónok Németország jövője felől feltárt, elvesztette fantasztikus szinezetét ama rendithetlen hit ereje által, melylyel a német a szellem hatalmáról szólott. *Ezt a hatalmat a magyar a halálnak bizonyos melankóliájával érzi*, ezzel szemben a szlávot csak veleszületett nagyzása teszi vakká, de e hatalom ugy az egyiket mint a másikat meg fogja dönteni». Ezt a «nép-pszihológiai megjegyzésekben gazdag» beszédet, mint az idézett ujság irja, a hallgatóság leirhatatlan tetszéssel fogadta. Mi is köszönettel vehetjük, mert megtanulhatjuk belőle, hogy az a lanyhaság az idegen nemzetiségekkel szemben, melyet mi könnyelmü eufemiával türelmességnek és szabadelvüségnek nevezgetünk, ellenségeink szemében: «a halál melankóliája.»

— **A rózsaleány-ünnep** ma folyt le nagy dinomdánom között Vörösvárott. Már kora reggel nemzeti zászlók lobogtak a házakon. Banderium szedelőzködött össze, minden lovas nemzeti zászlót tartva kezében, a Pomáz felől bekanyaruló uton foglalt állást. Markos kovácslegények a mozsár ágyuk körül foglalatoskodtak. A községi képviselet tagjai a falu háza előtt csoportosultak, itt várta a vendégeket a vörösvári polgári zenekar is. Nagyobb sürgés-forgás volt észlelhető ezenkivül a vőlegény házánál, a nagy korcsmában, a hol a rózsaleány szive választottja pinczérkép müködött eddig apja mellett, a ki a korcsmában csapláros. A menyasszonyi háznál, egy félreeső utczában, csak a nyoszolyóleányok, nehány oldalrokon, barátnők gyülekeztek, — mert a legerényesebbnek, legjobbnak talált hajadon apátlan-anyátlan árva, szolgáló. *Peller* Máriának hivják, elég jó képü 19 éves leány, a kinek az egyik hüvelykujja most is be van kötve vastagon, mert a konyhakéssel megvágta. Vőlegénye *Scheller* Márton 22 éves csinos ifju, a ki már a magyar nyelvben is járatos. Kilencz óra után érkezett meg mozsárdurrogás s a Rákóczi-induló hangjai mellett Mattyók Bencze járási szolgabiró a rózsa-anyával, *Takách* Mihályné urnővel. Kocsijokat pomázi, pilis-szántói, hidegkuti, kalázi stb. uri vendégek hosszu kocsisora követte. A rózsaanyának a faluházánál diszes virágcsokrot nyujtottak át s azután a vőlegényért ment a vendégsereg. Fölültették a legszebb hintóra s azután a menyasszony lakására hajtattak, ki a rózsaanya mellett helyet foglalván, a násznép a templomba vonult, hol dr. Bacsák Imre czimzetes kanonok a rózsaünnepek eredetét s az alapitvány czélját fejtegető német szent beszéde után zenés nagy mise tartatott s az agg lelkész a megkoronázott menyasszonyt összeadta mátkájával. A templomot, mely zöld galyakkal és guirlandokkal volt diszitve, zsufolásig töltö meg a nép, s a nép közé vegyülve, könnyes szemekkel nézték a szertartási az eddigi rózsaleányok, kisebb-nagyobb gyermekeket tartva magasan, hogy lássák a megkoronázást. Az esketési szertartás után dr. Bacsák Imre magyar nyelven megköszönte a nagyszámu vidéki közönségnek ez egyházi ünnep iránti érdeklődését s megemlékezett arról, hogy ez az első rózsaleány-ünnep az alapitó gr. Karácsonyi Guido halála óta. Égre emelte kezeit, üdvöt és áldást mondott emlékére. A paplakban átadták a menyasszonynak a 600 frt kiházasitási dijat s ekkor Mattyók szolgabiró hazafias szavakat intézett a mátkapárhoz, buzditván őket az erkölcsös, munkás élet mellett a haza nyelvének lehető elsajátitására s gyermekeiknek nemzeties szellemben való nevelésére. A templom előtti nagy téren sörös hordókat ütöttek csapra; a közönség már itt kezdte a vigalmat. Miután az uj házaspárt a szolgabiró s a rózsa-anya a nagy fogadóbeli lakodalmas házhoz kisérték, itt kezdetét vette a nép-mulatság, a vendégek pedig az urasági erdészlakban diszebédre gyültek össze. Két nagy terem 120 teritékkel fogadta be a vendégeket, kik közt volt: Szabó szül Takách Margit, a rózsaanya, menyecske leánya Pomázról, Baross Pálné leányával Pilis-Szántóról, Szabó Albertné Gizella leányával Hidegkutról, Vukayné Emilia leányával Csobánkáról, Párvy Istvánné Hidegkutról, Scholcz Ferenczné Kalázról, Straub Béláné Sólymárról, Szalay Ilonka Pomázról, Maris Mórné Ilka leányával Pomázról, Kalmár Gyuláné, Ladányi Gyuláné, Gabocsay Béláné stb. Az első felköszöntőt Mattyók Bencze mondta a királyi családra, azután Kontra Kálmán szolgabiró mondott áldomást a Karácsonyi grófokra, Baross Pál a rózsaanyára, Laszlovszky Béla a jelenlevő hölgyekre stb. Az ünnepély rendezését az elöljáróság a vörösvári jegyzővel teljesité. Este tánczvigalom volt jó czigányzene mellett.

— **Vonatösszeütközés.** Párisból irják, hogy az angersi vasuti állomáson e hó 5-én a Nantesből érkező személyvonat egy tehervonattal összeütközött. A tehervonat vezetője, fütője s egy munkás meghalt. A személyvonat vezetője és egy utas sulyosan megsebesült.

— **A chicagoi anarkhista-lázongás** felől Filadelfiából e hó 6-ról a következő ujabb dolgokat irják: A chicagoi rendőrség az «Arbeiter-Zeitung» összes személyzetét letartóztatta s a nevezett lap kiadóhivatalában nagy mennyiségü dinamit bombát, fegyvert talált. A letartóztatott egyének, számszerint 25-en, gyilkosság czimén lesznek vád alá helyezve. A közvélemény szerfelett föl van izgatva a szoczialisták ellen s mindenütt élénk kifejezést nyer az óhaj a szoczialista összeesküvések elnyomására. A chicagoi rendőrséget ma puskákkal látták el. A megölt rendőrök családjai részére eddig 30,000 dollárnál több folyt be. A sztrajkoló vasuti munkások tegnap gyülést tartottak s az anarkhistákkal minden összeköttetést megtagadtak, sőt szükség esetére szolgálatukat ajánlják föl a béke helyreállitására. Az amerikai hirlapok pártkülönbség nélkül kikelnek a szoczialisták és anarkhisták ellen: ki kell kergetni őket. Felhivják egyuttal a kongresszus figyelmét, hogy korlátozza a csőcselék beözönlését Amerikába. A chicagoi és milwaukeei összeütközésben 10 meghalt, 118 sulyosan megsebesült közülök, több halálosan. Ma Chicagoban egy névtelen plakát arra hivja fel a lakosságot, hogy álljon boszut az elesett rendőrökért s lyncholja meg a letartóztatott anarkhistákat. A «munka lovagjai» nak elnöke, Powderly megbotránkozva utasitja el magától az anarkhistákat. Az ő társulata, mint mondja, a törvénynek engedelmeskedve megveti az anarkhistákat. A chicagoi rendőrség letartóztatta az «Arbeiter-Ztg.» kiadójának testvérét, Schwab Mihályt, s őt vádolja annak a bombának hajitásával, mely a rendőrség közt annyi pusztulást okozott. Tegnap délután az anarkhisták, kik egy raktárból kirohanva, meglepni hitték a rendőrséget, ujabb támadást intéztek ezek ellen. A rendőrség fegyverhez nyult s a lázongókat hamar észre téritette. Washburn, volt franczia egyesült-államí miniszter ugy nyilatkozott, hogy a párisi kommün rémnapjaiban nem látott annyi gyávaságot, mennyit a chicagoi anarkhisták tanusitanak. — Az anarkhisták iránt támadt ellenszenv azt a jót okozta, hogy a sztrájkoló munkások általában mindenütt kezdenek visszatérni munkájukhoz.

— **Öngyilkos őrnagy.** Az általunk röviden már megemlitett szenzácziós esetről a «Czegléd» ma este érkezett számában ezeket olvassuk: Megdöbbentő öngyilkosság hire terjedt el pénteken reggel a városban, mely arról beszélt, hogy gróf Berchtold Ottokár, őrnagy az itt állomásozó 4-ik huszár ezredben, a mondott nap éjjelén lakásán agyonlőtte magát. A hir valónak bizonyult. Előbb inasa, később ennek jelentése folytán a tisztikar több tagja, élettelenül találták ágyában fekve az őrnagyot, kezében a revolverrel, melyből egy golyót lőtt ki jobb halántékába; a golyó a bal fül megett

A honfoglaló magyarok jellemzéséhez.

— *Vámbéry* Ármin felolvasása a m. tud. akadémiának május 9-én tartott diszülésén. —

Az egyoldalu és már alapjában hibás theoriákra épitett tudományos kutatás olyan néptöredékektől származtatta a magyarokat, melyek vagy sohasem léteztek, vagy pedig — legjobb esetben — édeskevés szerepet játszottak az Altai hegység és a Kárpátok közt tanyázó ural-altai népeknek nagyon is mozgalmas történetében. A helyett, hogy az idő haladásával együtt mind nagyobb-nagyobb világosság derengett volna a történelem sötét korszakai fölött, folytonosan nőtt a zavar és bizonytalanság s csak az ujabb időben felszaporodott ethnografiai, történelmi, földrajzi és nyelvtudományi bizonyitékoknak köszönhetjük, hogy a multakat takaró fátyol lassankint föllebbent s a régiség elmosódott képének körvonalai tisztában tünnek föl szemeink előtt. Az volt a végzetes hiba, hogy nemzetünk eredetének kutatásában egyedül a ma beszélt nyelvet tartották azon illetékes birónak, melynek szava dönt a nemzetiség megitélésében; — pedig tudjuk, hogy először minden népnek nyelve épen olyan, vagy gyakran még nagyobb foku változáson megy keresztül, mint testi tulajdonságai, másodszor a nyelvészeti spekuláczióknak nincs meg mindig az a szilárd alapjuk, a melyre állva elejét vehetnők a személyes elfogultság veszélyének és egyuttal a legszomorubb tévedéseknek. Valóban nem lehet eléggé sajnálni, hogy a szerencsétlen a-priori tétel felállitásakor minden egyéb bizonyiték előtt szemet hunytak, az anthropologia, neppsychologia és ethnologia tanuskodását mellőzték s ennek következtében a magyar nép őseit történetét, vándorlásait és alapelemét egészen hamis szinben tüntették föl.

A mi felfogásunk, módszerünk és a kezünk ügyébe eső bizonyitékok alkalmazásában tanusitott eljárásunk egészen eltér a bennünket megelőzött kutatók eljárásától. Mi ugyanis nem a középkeri krónikásoknak ezen határozatlan és megbizhatatlan geografiai definiczióját: «a Volgán tul» vesszük kiinduló pontnak, hanem egészen a tulajdonképeni forrásig, t. i. az Altai hegységig követjük a magyarok eredetét s azon prehisztorikus időpontnál kezdjük kutatásunkat, mikor a török-tatár népeknek hatalmas hullámzásba hozott tengere a déli pusztákról az Altai hegység északi völgyeibe zuditotta árjait s az ott lakó finn-ugor elemeket legyőzte és részint északkeletre, részint északnyugatra üzte. E nagy fontosságu ethnografiai forradalom természetesen a török és ugor népelemek legtarkább vegyületét hozta létre, olyan vegyülékeket, melyekben a puszta-hazájában erősen kifejlődött katonai erényei miatt győzedelmes török elem játszotta a vezérszerepet, s ezen szellemi felsőbbsége következtében még az ethnikai alkatrésznek lényeges megváltozása után is megőrizte pusztai természetét, török jelleméhez hü maradt, és hadi pályáját ernyedetlenül folytatta. Ezen emlitett ethnografiai forradalom szülte vegyülék nép volt a magyar is, mikor a történelem szinterére föllépett és — hála azon morális és fizikai előnyöknek, melyek minden fajkereszteződéssel együtt járnak — sokkal kedvezőbb sorsban részesült, mint tiszta töröknek megmaradt testvérei. Igaz ugyan, hogy ez utóbbiak is levertek persát, arabot, örményt és görögöt egyaránt Nyugot-Ázsiába zúdulások idején s Közép- és Nyugot-Ázsia történetének évkönyveibe hatalmas vonásokkal irták be nevöket — de a magyarokat dicsőbb tettvágy lelkesitette, szerencsés politikai és ethnikai viszonyok — a párszi és mohammedán kulturának északi határvonalán — a római keresztyén nyugotnak határához vezérelték s velök bejutott Európába Ázsiának egy darabja, az árja népek közé a törökség egy része.

Mikor és hogyan történt meg ez a nyugatfelé vonulás, arról mélyen hallgat a történelem. Az bizonyos, hogy a török nép közül nem a hunnok — magyaroknak közel rokonai — voltak sem az elsők, sem az utolsók, a kik Európa földjére léptek; mert hogy milyen régóta és milyen szakadatlanul tartott a különböző török törzsek vándorlása, bizonyitják először a törökségnek a pannoniai szlávokra nagyon korán gyakorolt kulturális hatása, másodszor a Szaszanidák korából eredő tudósitások, melyek az iránaiknak és a Kaukázustól északra tanyázó lovas nomádoknak elkeseredett harczaira vonatkoznak.

Habár a «magyar» név alatt ismeretessé vált népvegyülék keletkezési korszakát illetőleg még mindig csak bizonytalan hypothezisekre és homályos kombinácziókra támaszkodhatunk, de első nemzeti megalakulásáról már igazolható sejtelmeink vannak. El nem vitatható tények alapján meggyőződhetünk arról, hogy a nemzet fájának török törzse megmaradt a maga eredeti valóságában, habár ugor galylyakat oltottak is bele, vagyis, hogy a nemzetnek török alapeleme megőrizte vezérlő szerepét és szellemi felsőbbségét s a hozzá csatlakozott és vele egygyéforrt alsóbb népelemekre saját egyéniségének bélyegét nyomta. Jóllehet a beolvadt ugorok szám szerint felülmulták a nemzet magvát képező török elemet, a magyar nemzet-testben mégis mindig alárendelt helyzetük volt s körülbelől olyan szerepet játszottak, mint a számos török segédcsapatok a mongol világhóditó seregében. Itt csak az a sajátságos jelenség lep meg bennünket, hogy mig a hadi szerencse által kegyelt hóditó népek a legyőzött elemek nagyobb tömegébe felolvadtak és nemzetiségöket elveszitették, — addig a magyaroknak csak eredeti török nyelvük változott meg a szenvedett ugor nyelvi hatás következtében, de végképen nem szünt meg élni, a nemzeti egyéniség éltető szelleme pedig, sok századoknak viharai daczára, egész máig tipikus tisztaságában és jellemző eredetiségében megmaradt. Tudjuk, hogy a bolgár bóditók szlávokká, a frankok gallokká, a mongolok törökökké, a mandsuk khinaiakká lettek stb., — csak a török magyarság védekezett sikeresen az ilyen felolvadás ellen és őrizte meg ősi nemzeti typusának leglényegesebb sajátságait, daczára, hogy már több évezreddel ezelőtt a legkülönbözőbb népelemekkel összevegyült. E rendkivüli tünemény Európa és Ázsia valamennyi népének ethnologiájában páratlan s mint ilyen még nagyon sokáig magára vonja a kutató bámulatát.

Tehát nem mint magyar, hanem mint ethnologus csodálkozom e sajátságos tünemény fölött. A nyelv és ethnografia hiteles tanuskodása segélyével ma már meglehetős bizonyossággal követhetjük a magyarok költözését az Altai hegységtől a Dunáig, jól lehet ez a korszak még a mult idők ködébe van burkolva. Ezen utnak első, az Altai és Ural hegység közt eső részét először közvetlenül a mongol nyelvből kölcsönzött számos szó, másodszor a magyar és kirgiz nyelv között észrevehető világos rokonság jellemzi, még pedig olyan rokonság, mely természetesen e két nép társadalmi, politikai és vallási életének közös voltában gyökerezett. A költözködés második stádiumában, vagyis az Uraltól a Volgához vezető uton, ujabb ugor népelemeken kivül oroszok is csatlakoztak a győztes magyar hadakhoz; az utnak még hátralevő harmadik részén, a Volga és Kárpátok között eső területen, végre a törökségnek nyugoti előörsei, t. i. a kunok és besenyők egyesültek — huzamosabb ideig tartó harczok után — a magyarokkal, követve őket Pannonia földére. A sokat mondó müveltségi szók mindegyike egy-egy határkő, mely a magyaroknak költözködési irányát legvilágosabban megjelöli; s valamint a nyelvünkben található orosz szók a IX. századbeli oroszokkal huzamosabb ideig tartott érintkezésünket bizonyitják, épen meggyőzőleg tanuskodnak az osszetek vagy alánok és iránaik közvetitésével hozzánk jutott persa müveltségi fogalmak azon tény mellett, hogy a magyarok elei hosszabb ideig a Kaukazus északi részén, a rólok elnevezett «Madsar» helynek vidékén tartózkodtak s a khazar szövetség közös zászlója alatt gyakran megmérkőztek a Szaszanidákkal és arabokkal. E föltevés korántsem a nemzeti hiuság szüleménye; mert őstörténetünk régibb kutatóinak nézete bizonyára kevésbbé fantasztikus és sokkal jogosultabb, mint az ujabbkori buvároknak alapjában téves finn-ugor származási theoriája, a kik azt a nagy hibát követték el, hogy a minden tettében és törekvésében harczias nomádok szellemét magában hordó, török eredetü népnek ős történetét kicsiny, jelentéktelen s északfelé szoritott halásznépek sorsával akarták azonositani.

Igen, uraim, szándékosan ismétlem, hogy ezt a harczias szellemet, ezt a hóditási vágyat és a tősgyökeres nomádok életének százféle sajátságát nem lehet és nem szabad későbbi átalakulás müvének, szomszédságban élés eredményének tekinteni; mert mind e vonások öseredeti, typikus, hussá és vérré vált, tehát az anya tejéből beszivott tulajdonságai a törökség egyik olyan töredékének, mely mint az ázsiai világból sarjazott «natio militans», a ködlepte haidankortól fogva egészen a legujabb időig a legjelentékenyebb históriai átalakulásokat hozta létre keleten! Határozottan törökös volt a magyar állam és társadalom szervezete Árpád idejében, a kit az egyes nemzetségi fönökökkel együtt, ugyanaz a szellem vezetett és ösztönzött tettekre, mely az előtte élt és utánna következett török hóditókat diadalra juttatta kevésbbé harczias népelemek fölött. A Kárpátokon való átkelés, Pannonia elfoglalása, a földnek nemzetségek szerinti felosztása, az állam-jogi szerződésnek vérrel pecsételése s a szomszéd országokba intézett első hadjáratok mind élénken emlékeztetnek bennünket az ázsiai török világtiprók későbbi hóditásaira, s ha a régi magyarok hadi mesterségét, fegyverzetét, ruházatát, szokásait és erkölcsi jellemvonásait olvasom a bizanczi iróknak bizonyára nagyon hézagos tudósitásaiból, ugy rémlik előttem, hogy szemeim a nomád társadalom azon képét látják, mely a maga hamisitatlan valóságában, pár évtizeddel ezelőtt, elbájolta ifjui szememet s melyet persa irók a ghuzokról és mongolokról rajzoltak, ennyire hüunek önmagához, ennyire szilárdnak ősi hite, törvényei és régi életmódja megőrzésében még egy hóditó nép sem mutatkozott a világtörténelemben; mert mig más nomád népnek átalakulása három vagy négy évtized folyamán végbement, addig a magyarok európaisodása másfél századnál több időt kivánt.

Az egész X. század lefolyása alatt a magyarok az ázsiai müveltség képviselői voltak Európában, a keresztyén világ közepén, azon ázsiai müveltségé, mely a parszi világ fénykorában Iránból a Káspi- és Fekete-tenger északi partjaira hatolt s ott — az iszlám hatását nem érezve — tisztább formájában maradt meg, mint tulajdonképeni hazájában, Irán földjén. E müveltség szelleme élt Árpádban és a nemzetiségi fönökökben s ez volt az állambölcseség kutfeje, mely egy maroknyi kalandornak lehetővé tette, hogy idegen éghajlat alatt, idegen népek között s ellenségeinek tulnyomó száma daczára államot alapitson s maga iránt a külföldön mindenütt félelmet gerjeszszen és tiszteletet ébreszszen.

A régi magyarok utódai, — kiket a középkori krónikásoknak szánalomra méltó tudatlansággal és páni rettegéssel készült tudósitásai tévedésbe ejtettek — alig merték másnak képzelni őseiket, mint vad barbár hadaknak, kiket csupán csak az emberöldöklés és zsákmányrablás czélja vezetett kalandjaikban. Ezt a felfogást, mint merőben helytelent, tökéletesen megsemmisitenünk nemcsak szabad, hanem lehet is, kötelességünk is! Ha valaki azt kérdezné tőlünk, hogy — a hiteles kutfők abszolut hiányát tekintve — lehet-e és szabad-e valamilyen fogalmat alkotnunk magunknak a régi magyarok külső megjelenéséről és erkölcsi mivoltáról, egyszerüen azt felelhetnők, hogy az ural-altai népeknek historice ismeretes multjában és jelenében végbement ethnikus átalakulásokra vonatkozó ethnografiai megfigyeléseink erre nézve tökéletesen elegendő és biztos segitséget nyujtanak. Valamint a nyelveknek hang és jelentésbeli változásai bizonyos törvények szerint mennek végbe, épen ugy meg vannak a fizikum fokozatos változásának is határozott és amazoknál megbizhatóbb szabályai. Általában nagyon jellemző az a körülmény, hogy az ethnikus átalakulások proceszszusában, az embernek fizikai ismertető jelei sokkal nagyobb stabilitást árulnak el, mint a nyelv, mert ismerünk számos népet, a mely eredeti nyelvét több évszázaddal ezelőtt idegennel cserélte föl, mig nemzeti habitusát teljes eredetiségében, vagy legalább praegnans vonásokban megőrizte. Ez a tapasztalat határozottan ellene szól a nyelvi jelenségek kizárólagos bizonyitó képességének, de másrészt lehetségessé teszi, hogy valamely nép fizikai minőségét még több század mulva is fölelevenithetjük szemeink előtt. Valamint a szártok — nyelvüknek több, mint ezer év előtt történt, eltörökösödése daczára — iráni tipusukat változatlanul megőrizték s valamint a ma persául beszélő hezaréknak még mindig valódi mongol fiziognomiájok van: ugy a már régóta elszlávosodott bulgárokon sem vehetjük észre semmi nyomát a szláv-, de annál több vonását a török typusnak. Az eloroszosodott tatárok fizikai mivoltja szintén tiszta török; az ugor eredetü hegyi baskirok — a tökéletes eltörökösödés daczára is — az ugorokhoz hasonlitanak; épen igy megtudta őrizni a magyar is török fizikumának jellemző vonásait, jóllehet nagy mértékben vegyült ugor, szláv és más népelemekkel.

jött ki s az ágy párnájába fúródott. A lövés az agyat érve rögtöni halált okozhatott; legalább erre mutatott az arcz nyugodt kifejezése. A végzetes tett inditó oka ma még csak sejtelem tárgya, mivel erről az őrnagy semmi felvilágositó nyilatkozatot nem hagyott hátra, noha asztalán egy befejezetlen levelet találtak, melyben régi hü szolgájának 1000 frtot hagyományoz s ezen kivül egy pár csekély számla-tartozás kifizetéséről intézkedik, de a sötét elhatározás okáról egy szóval se tesz emlitést. Valószinü azonban, hogy régi s gyógyithatlannak hitt betegségétől akart ez uton szabadulni, mely neki sok szenvedést okozott. — A gyászos esemény nemcsak a katonai, hanem a polgári osztálynál is mély részvétet keltett, mindazok körében, kik a humánus és szerény őrnagyot — ki e rangját alig nehány nap előtt a májusi előléptetésnél nyerte — közelebbről ismerték. Temetése ma, vasárnap délután ment végbe, nagy közönség részvétele mellett.

Rövid hirek. *Poprád-Felkáról* irják, hogy május 7-én a geresdorfi csúcs tövében Chronetz Mühlbach községi erdőkerülőt megfagyva találták. — *U-Aradon* a hólyagos himlő pusztit.

= **A sörfőző-gyárbeli tolvajok** egynek hiján a főkapitányság fogházában vannak még, a honnan nemsokára átszállitják őket a kir. ügyészséghez. Egyiköket *Plauk* József fürdőszolgát, a Rókus-kórház megfigyelő osztályába vitték, mert ugy látszik, hogy elméje megzavarodott. Azt hajtogatja egyre, hogy ártatlanul keverték bajba s azzal vádolják, hogy Braunstein főmalátamestertől ő vette meg a lopott árpát.

= **Betörés.** A mult éjszaka tolvajok törtek be Vas Ferencz szatócsnak nagy-hajcsár-uti boltjába s különféle élelmi szereket elloptak. A kár nem igen jelentékeny.

SZINHÁZ, ÉS MÜVÉSZET.

— **Opera.** *Brambilla Fiorina* k. a., az opera legujabb vendége. Jövetelét nem előzte meg hir s csak ma tudtuk meg róla, hogy prima ballerina, a mennyiben a czimszerepet ő tánczolta el Nailában. Föllépésének okát és czélját bajos volna eltalálni. Szerződtetni nem fogják őt, mert Coppini kisasszonynak a szerződése még nem járt le s ő vele mindenki meg van elégedve, ahhoz pedig hogy a müvészete kedveért mutatták be a kisasszonyt, nem elég jelentékenyek az ő képességei. Tánczol ugy, a hogyan mai napság igen sokan tánczolnak. Feltünő hibákat nem csinál, de feltünő figurákat sem. Tartása jobb a közönségesnél, de nem is valami nagyon elegáns. A kisasszonynak hosszu lábai és karjai vannak, a mikkel néha nincsen egészen kibékülve. Mozdulataiban pedig erősen hiányzik a báj, a kellem. A kisasszony ugy látszik tul van az első fiatalságon, körülbelől olyan idős lehet, mint Balsac hősnői, ugy a 20 és 40 között. Hogy Naila személyesitőt nálunk nem tudta felejtetni, azt a kisasszony a közönség hangulatából eléggé észrevehette. A balletkar rendkivül gyenge volt, ugy tánczoltak, mintha valami kedélyes majálison lettek volna. Ilyen balletelőadásokra bizony nincs szüksége az operának, ezek csak ártanak az intézet jóhirének. A zenekar az uj karmester — Szabados — jeles vezetése mellett jól tartotta magát. A ballet előtt Jeanette menyegzőjét adták. *—ts.*

SPORT.

Budapesti tavaszi lóversenyek.

— Negyedik nap. —

— május 9-én.

Élénk mozgalmas napja volt ma délután a versenytérnek. Az a nagy közönség, mely két nap kénytelen volt magát megfosztani a versenyek izgalmaitól a zord idő miatt, ma óhajtotta kivenni részét a mulatságból. A nagy tribune zsufolásig megtelt előkelő válogatott közönséggel, az egyforintos helyeken a szabad mozgás is lehetetlen volt, a harmincz krajczáros helyeken pedig a kiváncsi nézők egész serege táborozott, mely széles övben fogta körül a versenypályát.

Különösen a hölgyközönség mutatott ma gyönyörü képet. A toilettek bemutatóját ma tartotta meg az előkelő társaság. Szebbnél-szebb tavaszi toilleteket volt alkalmunk látni, melyek között ma a kék szin volt az uralkodó.

Az udvari páholyban Koburg Lujza herczegné jelent meg udvarhölgyével s végig nagy érdeklődéssel szemlélte a futamokat. Férje, Koburg Fülöp herczeg a verseny-pályán folytatott élénk társalgást az arisztokráczia tagjaival. A jelenvoltak közül feljegyeztük: Tisza Kálmán miniszterelnök, Szapáry Gyula gróf pénzügyminiszter, Esterházy Pál hg., Pálffy Miklós hg., Odescalchi Géza hg., Edelsheim-Gyulay br. főhadparancsnok, Ghyczy, Henneberg lovag, Horváth, Nyáry br. tábornokok, Szapáry István gr. főispán, Széchen Antal gróf, Andrássy Manó és Aladár grófok, Szapáry Géza gr., Tisza Lajos gr., Dessewffy Aurél gr., Károlyi Sándor gróf, Károlyi István gr., Esterházy Móricz gr., Esterházy Andor gr., Esterházy Pál herczeg, Apponyi Antal gr., Széll Kálmán, Fenyvessy Ferencz, Olay Lajos, Lukács Béla, Földváry Miklós orsz.-gyülési képviselőket és még többeket.

A totalisateurnek különösen élénk napja volt ma. Különösen a kétforintos jegyek örvendettek nagy kelendőségnek, annyira, hogy e helyeken alig lehetett mozogni. A részvényesek terén csak egy két forintos totalisateur van s ezt ma annyira megrohanták, hogy sokan kénytelenek voltak lemondani a tételről. Igen czélszerü ujitás volna tehát, ha a sok 5 forintos kasszából még egy párt 2 forintossá alakitanának át a totalisateur intézői.

Jó talaj, meglehetős, sőt részben szép mezőnyök, élénk fogadási kedv — ez volt a mai sport-nap jellege. A *Donna* Christina-dijra öt lovat nyergeltek fel, u. m.: Goliathot, Diktatort, Zománczot, Sicilyt és Tündért. Az indulás előtt Sicily és Diktator részesültek kiváló pártolásban; Goliathot kevésbbé vették figyelembe az 1400 méter távolságu versenyen, mert még kissé sok hust látszott magán vinni; Zománczot sem igen vették számba, mert a Verneuil-ivadékot tavaszszal még a tapasztalás szerint nem igen lehet teljes kondiczióban a pályára kihozni. A vezetéssel jó tempóban Zománcz ugrott el, nyomában Diktator, Goliath, Sicily, hátul Tündér. Igy haladtak a nyerő oldalra kanyarodásig, a midőn Goliath javitva helyzetén, Zománczot nyomni kezdte, mely aztán maradozott s Diktatort is engedte maga előtt elhaladni. Goliath most derékfutásban közeledett Diktatorral a távoszlop felé, hol Goliáth előre szökelve, mint biztos nyerő vágtatott hazafelé, könnyen megverve a Henckel-istálló ménét, mely azonban a második pénzt biztositotta magának Zománcz ellen. Sicily és Tündér hátrább, már föltartva, érkeztek be egymásután.

A kétévesek 950 méter rövid terü handicapjére 9 lóból álló mezőny ment föl a starthoz. *Caraway* és *Florenz* voltak a favoritek s utánok még *Zukunft* részesült legtöbb figyelemben. A Jankovich Gyula ur *Doncaster-Queen of Pearls* kanczája el volt hanyagolva s a kik mégis érdemesnek tartották a pártolásra, vették a fogadási piaczon hires apja iránt való tekintetből s e kancza a bizalmat meg is hálálta. A vezetést Drágám vállalta el mindjárt kezdetben; mögé ékelte be magát Caraway. Zukunft, utána a Queen of Pearls-kancza, Dirndl, az Arvaleány-mén, Florenz, Mirror s a Bimbó-kancza. A távoszlop előtt Drágám már megelégelte a kalauzolást s Zukunftot, Carawayt engedte el maga előtt; ugyanakkor felment a Doncaster-kancza is s a távoszlopnál erős versenyt kezdett Zukunfttal, mig Caraway mögöttök helyezkedett el Drágámmal. Szép finish-ben vágtatott most a két előbb emlitett a czél felé, hová a Doncaster-kancza, mint biztos győző érkezett be Zukunft előtt, mig a harmadik helyet Caraway vitatta el a Blaskovics istálló kanczája elől. A három éves és idősb lovak számára kiirt 1600 méter távu *Handicapre* szintén kilencz lovat nyergeltek fel, mint az előbbi futamban.

Jankovich Gyula ur «Vigyázz» méne volt a bookmakerek favoritje s kivülök még Kisböskét és Laurelt vették még némi pártolásba s a mi nagyon sajátságos, Hetykét a fogadási piaczon nagyon mellőzték, ama hitben, hogy a mult alkalommal Remember fölött való győzelme puszta esetleg volt. E hitből azonban a Kisbér öcsese, Giralda mén sokakat kiábránditott ujabb futásával. Westfalia csökönyössége, mely az indulás előtt lovasát elragadva, az egész pályát megkerülte, nagyon késleltette a startot. Végre türhető indulás után Laurel vette át a vezetést, közvetlen mögötte helyezkedett el Kisböske. Vigyázz, Green Wave, Hetyke, Gemma, Tannhäuser, Elsa, Westfalia. Az egyenes vonalra befordulva, Vigyázz tünt föl a mezőny élén Laurel előtt, melyhez szépen fölment Hetyke s aztán csakhamar a vezetővel kozdett derékfutást; a távoszlopnál előre szökelt s mint biztos győző érkezett haza a favorit előtt, mely Laurel elől ragadta el a második pénzt.

Az 5000 frankos *II. osztályu államdij* a match jellegével birt, mivel *Metallistnak* csak egyetlen ellenfele állt ki, a Söllinger százados *Anná*-ja, melynek tavalyi jó formáját méltányolva, a totalisateurön meglehetősen méltányolva volt, noha a többség Metallistban szemlélte a biztos nyerőt. A derék Verneuil-mén mindjárt kezdetben vezetve, helyét többé pillanatra sem engedte át s tetszés szerint nyert a különben meglehetős kondiczióban levő kancza előtt.

Az *Eladó-verseny* 1300 méteres távjának megfutására hat ló vállalkozott. Hamlet volt a főkedvencz, noha Wissenschaft és Gondolj reám is a kedveltebbek közé tartozott. Hamlet vezette a társaságot jó paceban, utána Wissenschaft, Gondolj reám, Tápé, Celia, Street Boy. Igy haladtak be a nyerő oldalra s csak Tápé javitott helyzetén, Gondolj reám előre ékelve be magát. A távoszlopnál már csak Hamlet és Wissenschaft csinálták a versenyt, melyből aztán meglehetős biztos elsőül előbb emlitett érkezett be, mig Wissenschaft Tápét verte meg a második helyért.

A nap záradékát 1000 frtos *Eladó-akadályverseny* képezte, melyre csak három ló állt ki a küzdelem terére, jelesen: *Abracadabra*, *Tannhäuser II.* és *Olive Branch*. Mérsékelt iramban Olive Branch mutatta az utat Abracadabra előtt, Tannhäuser pár hosszal hátrább a hátvédet képezte. Ily sorrendben haladták meg a pálya legnagyobb részét s csak a nyerő oldalra érve, nyomult az élre Abracadabra, hogy mint határozott nyerő vágtasson befelé. A távoszlopnál Olive Branch lankadni látszott s Tannhäusert is maga előtt engedte elhaladni; az utolsó gát átugrása után azonban, lovasa biztatására, felnyomult s a második pénztől még elüthette Tannhäusert.

A versenyek eredménye a következő:

I. *Donna christina-dij* 1000 frt 3 é. és idősebb belföldi és németországi lovak számára. Távolság 1400 méter. A második ló a tét és bánatok felét nyeri. 12 aláirás. Öt ló jelent meg a startnál. Első gr. Festetics Tasziló 5 é. pej ménje *Goliáth* (Busby), második gr. Henckel Hugo 3 é. sárga ménje *Dictator* (Sopp), harmadik Blaskovich Ernő 3 é. sárga kanczája *Zománcz* (Coates). Sima start. Canterben félhosszal nyerve. Rossz harmadik. Nyomban utána Sicily. Idő: 1 p., 36 mp. — Totalisateur: 5 : 11. Helyrefogadás: I. 25 : 35. II. 25 : 41. Könyvfogadás: Goliáth pari, Dictator 3 : 1, Zománcz 12 : 1, Sicily 3½ : 1. Tündér 10 : 1.

II. *Kétévesek versenye.* Handicap. Minden két éves ló számára. Távolság 950 méter, a második ló a tét és a nagy bánatok ¾-ét nyeri, tizennyolcz aláirás. Indult 9 ló, Első Jankovich Gyula pejkanczája (Sop) második Sillinger Rudolf százados pejkanczája *Zukunft* (Metcall) harmadik br. Springer Gusztáv pejménje *Carawely* (Bell) Miután az első kisérlet Mirror magállása következtében meghiusult, igen jó start. Egy és félhosszal biztosan nyerve. Nyakhossz a második és a két + között. Idő: 58 mp. — Totalisateur: 5 : 32. Helyrefogadás: I. 25 : 60, II. 25 : 71. Könyvfogadások: Queen of Pearls k. 2½ : 1, Zukunft 4 : 1, Caraway 3 : 1, Drágám 7 : 1, Bimbó k. 12 : 1, Elorenz 2¼ : 1, Dirndl 20 : 1, Mirror 12 : 1, Árvaleány m. 12 : 1.

III. *Handicap* 1000 frt. 3 éves és idősb lovak számára. Távolság 1600 méter. A második ló a tét és nagybánatok ¾-ét nyeri. 24 aláirás. Indult kilencz ló. Első Blaskovich Ernő 3 é. pejménje *Hetyke* (Smart) második. Jankovich Gyula 3 é. sárga ménje *Vigyázz* (Templeman) harmadik. Mr. Wood 3 é pejménje *Laurel* (Davison.) Miután az első kisérletnél Westfalia kitört és az egész pályát befutotta, a mezőny jó rendben elindult. Félhosszal nyerve. Három hossz a második és harmadik között. Idő: 1 p. 43 mp. Totalisateur: 5 : 22. Helyrefogadás: I. 25 : 56, II. 25 : 43. Könyvfogadások: Hetyke 5 : 1, Green Wave 5 : 1, Vigyázz 2½ : 1, Gemma 8 : 1, Laurel 10 : 1, Tannhäuser 5 : 1, Kisböske 5 : 1, Westfalia 10 : 1, Elsa 10 : 1.

IV. II. *oszt. államdij.* 5000 frank aranyban. Minden kontinentalis 4 é. és id. mén és kancza számára, franczia lovak kivételével. Táv. 2800 m. A második ló a tét- és bánatok háromnegyedét nyeri. Elzáratott 4 aláirással. Két ló startolt. Első gr. Hunyady Imre 5 é. pejménje *Metallist* (Wijott), második Söllinger R. százados 4 éves sárga kanczája *Anna* (Metcalf.) Sima start. Igen könnyen öt hosszal nyerve. Idő: 2 p. 55 mp. — Totalisateur: 5 : 6. Könyvfogadások: Metallist 3 reá, Anna 2½ : 1.

V. *Eladó verseny.* 1000 frt. Minden 3 éves és idősb ló számára franczia lovak kivételével. Távolság 1300 méter. A második ló a tét és bánatok felét nyeri; nyolcz aláirás. Hat ló indult. Első gr. Apponyi Antal 3 éves pejménje *Hamlet* (Rositter), második Söllinger százados 3 é. pejkanczája *Wissenschaft* (Little), harmadik Andrássy Mihály 3 éves sárga ménje *Tápé* (Templeman). Gondolj reám egyenest a starthoz vezetetett, Celia és Gondolj reám csökönyössége által okozott hossu késedelem után start, melynél Gondolj reám nagy tért vesztett. Félhoszszal biztosan nyerve. Három hossz a második és harmadik között. Idő: 1 p. 25 mp. — Totalisateur: 5 : 13. Helyrefogadás: I. 25 : 36. II. 25 : 42. Könyvfogadások: Tapé 12 : 1, Hamlet pari, Celia 6 : 1, Gondolj reám 3½ : 1, Street Boy 8 : 1, Wissenschaft 2½ : 1. A nyertest megvette Capt. Bogdán 4700 frtért.

VI. *Eladó akadályverseny.* 1000 frt. Minden ló számára. Távolság körülbelül 4000 méter. A második ló a tét és bánatok felét nyeri. Hat aláirás. Három ló jelent meg a startnál. Első gr. Esterházy Miklós id. v. d. k. *Abracadabra* (Ellis), második Schawl J. öt é. pej kanczája *Olive* Branch, harmadik Baltazzi Henrik id. pej heréltje, Tannhäuser II. (Hanzi). Sima start. Könnyen két hosszal nyerve. Négy hossz a második és harmadik között. — Totalisateur: 5 : 9. Helyrefogadás I. 25 : 29. II. 25 : 32. Könyvfogadások: Abracadabra pari, Olive Branch 1½ : 1, Tannhäuser II. 3 : 1. A nyertest megvette Capt. George 5010 frtért.

FŐVÁROSI ÜGYEK.

— **A belvárosi** ker. elöljárósági esküdtek választása ma és tegnap folyt le. Az eredmény a következő: Rendes tagul választatott Abafi Alajos 70 szavazattal, Rozenbaum István 68-al. Póttagul választották Melczer Lajost 71, ifj. Pardavi Józsefet szintén 71 szavazattal.

— **A budapest-terézvárosi plébánia** hivei nevében egy küldöttség bucsuzott el a fővárosból távozó kanonok-prépost és terézvárosi volt plébános Klempa Simontól.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

— **Az 1848—49-iki honvéd aggharczos egylet** ma d. u. 3 órakor tartotta ülését Horváth Gusztáv elnöklete alatt; alelnökök voltak: Nedroszteg Jakab és Schubert János. A gyülés elhatározta, hogy fuzionálni akar, de egyleti alapszabályait fenntartatja. A legközelebbi közgyülés 23-án lesz.

— **Az erkölcsnemesitő egyesület** az akadémia közülése miatt kedden délután 6 órakor tartja meg mára hirdetett ülését.

— **A magyar és német ág. hitv. evang. egyház** ma délelőtt tartotta közgyülését *Busbach* Péter elnöklete alatt. Az évi jelentés fölemliti, hogy a fizető tagok száma 964-ről 1387-re emelkedett. Evi járulékban 6861 frt folyt be. Az egyház 9100 frtot kap. Végül tudomásul vették a világi hivatalnokok és presbiterek választásának eredményét.

A tudományos akadémia közülése.

— máj. 9.

Az akadémia palotájának erkélyére kitüzték a nemzeti lobogót. Egy pár lovas rendőr állt a palota elé. Tavaszi verőfény ragyogott, a nagy diszterem levegője is fölmelegült a hideg napok után s igen kedves helylyé vált azoknak, a kiket a pompás reggel nem csalogatott tovább, hanem beültek a szépen sorba rakott székekre. De mégis a sima, márványos falak közt érezni lehetett, hogy kivül milyen édes, üde tavasz van. A terem nem telt meg. A földszinten a hölgyek foglaltak helyet, többnyire akadémikusok családjai, köztük Trefort családja, az Arany-család. A karzaton s lent a terem széksorainak szélén az ifjuság.

A terembe lépők nyomtatványokat kaptak: az ülés programmját, az akadémia mostani nagygyülésén eldöntött jutalmazásokról és választásokról történt jelentést; egy másik jelentést az akadémia munkálkodásáról, könyvkiadásairól és a pénztár állásáról. Ezeket a lapok a megfelelő alkalmakkor közölték. Örömest ismételjük belőle, hogy az akadémia vagyona az általa kezelt alapokkal együtt majd harmadfél millió.

Tiz órakor jelentek meg az akadémikusok az emelvényen. Az elnöki osztálynál *Trefort* Ágost (diszmagyar öltözetben) foglalt helyet, körülte *Fraknói* Vilmos főtitkár és *Gyulai* Pál, az első osztály titkára. A tagok közt foglalt helyet gr. *Andrássy* Gyula lovassági tábornoki egyenruhában; *Ráth* Károly főpolgármester; a miniszterek közül b. *Kemény* Gábor, a ki uj tag és b. *Bedekorich* Kálmán; a főpapok közül *Schlauch* Lőrincz szatmári püspök. A méltóságokat viselők közül gr. *Széchen* Antal és gr. *Zichy* Ágost fiumei kormányzó, a kik azonban egyszersmind akadémikusok.

Trefort ezuttal elnökölt először az akademia közülésén. Megnyitó beszéde rövid volt s a tudomány hatalmával foglalkozott, fölemlitve e hatalom egyes jelenségeit, apparátusait, az iskolákat, egyetemeket és végül az akademiát. Egy vádat is emelt. Azt, hogy nálunk a tudomány iránt kellő szeretet nem létezik. *Fraknói* főtitkári jelentése az akademia egy évi munkásságának eleven csoportositása, s az osztályok tevékenykedéséről nyujt képet. Felolvasás csak kettő volt. Az első *Vámbéritől*, ki a honfoglaló magyarok jellemzéséről igen érdekesen szólt, határozottan hangoztatva, hogy a magyar állam és társadalom szervezete Árpád idejében törökös volt, s az ösztönző szellem is ugyanaz, mely az előtte élt és utána következett török hóditókat diadalra juttatá. Hévvel szólt most is a magyarok törökségi eredetéről és polemikus hangot is használt a finnugor eredet vitatói ellen. Tudományos apparátussal, de élvezetesen beszélt. A másik értekezés *Bedő* Alberté, s az ülésnek leghosszabb tárgya volt, de maga az ülés nem hosszu. Az erdőmüvelésnek hazánkbeli nagy jelentőségéről szólt kiváló szakértelemmel.

Az ülés lefolyását itt közöljük:

Elnöki megnyitó beszéd.

Trefort Ágost következő beszéddel nyitotta meg az ülést:

Midőn szerencsés voltam az akademia elnöki székét elfoglalni, oda nyilatkoztam, hogy fényes nevü elődeim nyomdokait fogom követni. Ma az akademia ünnepélyes közülését először nyitván meg s üdvözölvén a jelenlevő t. közönséget, szavamat váltom be, midőn, mint hajdan elődeim, az ország kulturális érdekeiről akarok szólani.

«A tudomány hatalom». — Ezt halljuk hangoztatni mindenütt. A mondat azonban nem uj. Ugyanezt Verulami Bacon mondotta már. Baco Rogernek is tulajdonittatik e mondat. Es Shakespeare hasonló gondolatnak adott kifejezést: «Knowledge is the wing with which we fly to heaven.»

Azon sok jelenséggel szemben, mely az ellenkezőt látszik bizonyitni, kérdés: vajjon csakugyan hatalom-e a tudomány? Vessünk egy futó pillantást azon tudományszakokra, melyek akadémiánk három osztályában miveltetnek, és a főiskolákban is taníttatnak.

Szóljunk mindenek előtt a *nyelvtudományról*. Ez alatt nemcsak a szoros értelemben vett filologiát értjük, vagyis az összehasonlitó nyelvtudományt és a nyelvtörténetet, mely a nyelv eredetét és fejlődési irányát jelöli ki; nemcsak a grammatikát és szókötést, mely a nyelv törvényeit szabja meg. De egyszersmind a gondolatok és eszmék kifejezésének azon müvészetét is, mely az irodalmi formát és izlést megteremti. Nem szólok e helyen a nyelvnek azon hatalmáról, mely abban, mint a nemzetiség egyik leglényegesebb éltető erejében rejlik. A nyelv tisztán mint irodalmi tényező is kiváló hatalom letéteményese. Mutatja azt a mindennapi tapasztalás is. Tekintsük csak a napirenden levő szépirodalmi müveket; mily nagy befolyást gyakorolnak az emberek életnézeteire és ebből folyólag cselekvéseikre is. Emlékezzünk vissza Voltaire uralmára a XVIII. században vagy a Werther epochára Németországban. A nyelv és a stilus hatalmas befolyása a legnagyobb mérvben tükröződik vissza ama varázsban, melylyel a franczia nyelv és irodalom az egész világon bir. Nevezetes e tekintetben a XVIII. század, melynek folyamán a franczia nyelv és irodalom elfoglalta a klasszikus nyelvek, különösen a latin nyelv helyét a legmüveltebb s mérvadóbb osztályokban. A kor áramlata a nyelvvel együtt a franczia szokásokat és eszmekört is elfogadta; ugyannyira, hogy Nagy Fridrik, kit az oly nagygyá fejlődött Poroszország megalapitójának tekintenek, franczia akadémiát létesitett Berlinben s munkáit franczia nyelven irta.

Ezen tényekre támaszkodva, korunk német tudósainak egyik legkiválóbbja, Dubois Reymond, a német nyelv akadémiájának létesitését hozta javaslatba, a mit azzal motivált, hogy a német irodalomban a pongyolaság nagy mértékben tért foglalt, főleg a franczia irodalommal vonva párhuzamot. Erdekes fejtegetései folyamán kiemeli, hogy «Francziaországban a nemzeti izlésnek megfelelő könyv igazi esemény, a szerző neve mindenki szájában él, mint a szerencsés hadvezéré». A franczia tudósok mindig nagy gondot forditottak müveik formájára. Jellemző, hogy az, kit az ujabb franczia prósa teremtőjének tekintenek, Pascal, egyszersmind jelentékeny mathematikus és természettudós volt. A franczia tudósok munkásainak stilisztikus előnyei a rokonszenvet a tudomány iránt nagy mértékben előmozditották. Es igen valószinü, hogy az irodalmi nyelv eleganeziája másutt is ugyanezen jótékony következményeket vonná maga után.

Hogy a *történelem*, illetve a történelmi irodalom nagy befolyást gyakorol a közszellemre és mondhatnók a népek sorsára, erre nézve szintén Francziaország ujabbkori története tanulságos bizonyitékokat szolgáltat. A XVIII. századbeli klasszikus irány képviselői, kik antik minták szerint uj államokat hittek alakithatni, hatalmasan megragadták a francziák fantáziáját. A franczia forradalomról irott könyvek, különösen Mignet, Thiers, Lamartine, Louis Blanc, Michelet az 1848. események előidézésére nagy hatással voltak. A császárság eszméjének és hagyományainak irodalmi kultusza is mint jelentékeny tényező szerepelt a politikai alakulásokban.

A *nemzetgazdasági* irodalom Smith Ádám óta folytonosan hatályos befolyást gyakorolt az állami élet problemáinak gyakorlati megoldására. Hivatkozhatunk Liszt Frigyes munkájára is. Es legujabb időben a szocczialisztikus törekvésekről elmondhatjuk, hogy nem azok idézték elő a szocczialisztikus irodalmat, de a szocczialisztikus sajtó idézte elő a szocczialisztikus mozgalmat.

A *jogtudomány*, ugy a polgári, mint a büntető jog irodalma, mindig nagy hatalom volt az államban s társadalomban. Ezen ténynek Egyelemreméltó nyilatkozása a franczia Code Napoleon, mely nem az imperator — de kitünő jogászok müve, s a franczia jogtudománynak s irodalmának szüleménye volt.

Es bátran mondhatom, hogy ma a tudományok közt a legnagyob hatalom: a *természettudomány*, mely egészen átalakitotta az emberek gondolkozás-módját, megsemmisitette az előitéleteket és a babonát. Hogy boszorkányokat többé nem égetnek s az őrülteket nem tartjuk az ördög által megszállottaknak: az a természettudomány müve. Es ettől eltekintve, a természet hatalmas erőinek értékesitése: egész földmüvelésünk, iparunk s kereskedelmünk a természettudományokon alapszik. Az emberi élet kora és az egészségi állapotok nagy részben az orvosi tudomány állásától, müvelésének módjától függenek. Es minél mélyebben fog a higienia a mindennapi élet szokásaiba behatni; annál szembetünőbb lesz hatása az emberi élet különféle irányaira. Nem feladatom itt részletekbe bocsátkozni, vagy a természettudományoknak az élet mindennapi vonatkozásaiban nyilatkozó hatásait feltüntetni. A természettudomány a kultura feltétlenül szükséges organuma. A természettudomány történelme az emberiség történelme. Azok, a kik a mai időket ugy állitják elő, mintha a középkor legrosszabb epochában élnénk, Dubois Reymond «Kultur- und Naturwissenschaft» czimü munkájában megtalálják a legerősebb czáfolatot. De ha tudomány csakugyan hatalom, mely különösen nyugati Európában már érvényre is jutott, kérdés vajjon hazánkban a tudomány birja-e már a hatalom kellékeit? s ha nem birja, mit kell tenni, hogy megszerezze, és igy az ország a normális fejlődés utjára jusson? Ha az egyetemektől, az akadémiától s némely tudományos társulattól eltekintünk, állithatjuk, hogy *nálunk a tudomány iránt kellő szeretet nem létezik*. Még mindig sokan felesleges fényüzési czikknek, sallangnak tekintik s nem ritkán kell hallanunk olyan nyilatkozatokat, hogy minden költség, melyet az ország a tudomány érdekében tesz, kidobott pénz.

E korlátolt felfogást az emberi nem egész történelme megczáfolja. Ama népek éltek s tartották magukat legtovább fenn, a melyeknek legtöbb kulturájuk volt s a népek elvesztek, mikor a kulturában nem tudtak haladni. Igaza lehet amaz irónak, ki azt mondja, hogy a régi világ nem veszett volna el, ha nagyobb érzéke lett volna a természettudomány iránt. A mai népekről méltán el lehet mondani, hogy azok a legerősebbek, a melyek a legmiveltebbek. A török birodalom enyészetét az teszi elháríthatatlanná, hogy a kulturképességet nélkülözi.

Ha tehát Magyarország fennállását biztositani kivánjuk; ha el akarjuk érni, hogy a magyar elem mérvadó s uralkodó maradjon: a nemzetnek a kultura magasabb fokára kell emelkedni; vagyis a tudománynak nálunk is azt a helyet kell elfoglalnia, a mely megilleti; azaz hatalommá kell válnia. Ep oly jól tudom mint bárki más, hogy sem az akadémia, sem az egyetemek, sem az országgyülés nem dekretálhatják, hogy nagy tudósaink s

A honfoglalás korabeli magyart semmi esetre sem szabad olajszinü, apró és ferdén metszett szemü, óriási fejü mongolnak képzelnünk; mert a régi török typus eleitől fogva különbözött a mongoltól s mindig magán hordta a speciális faj jellegeit. Az Árpád seregébe kebelezett egyes ugor-eredetü törzseken talán jobban meglátszott a mongol typus, de az uralkodó és irányadó török-magyar elem — a korán megtörtént árja vérrel vegyülés következtében — már Pannoniában való megjelenésekor azon typikus tulajdonságokkal volt felruházva, melyek őt, a hasonló proczesszuson keresztül ment bulgárokkal és más törökökkel együtt mai napig jellemzik. A magyar elem, Pannoniában való végleges letelepedése óta egészen a legujabb időig vett föl nemzetisége keretébe germán, szláv, görög és itáliai eredetü rabszolgákat a már előbb hozzája csatlakozott ugorokon kivül, minek következtében az ethnikus vegyülés még nagyobbodott s csodálatos dolog, hogy az eredeti török typus vonásai még sem tüntek el egészen. Annak, a ki hosszabb ideig tartózkodott a törökségnek különböző törzsei között, azonnal feltünik az özegek, turkománok, baskirok, anatóliaiak — és a magyar nép legalsó osztályának megjelenése közt észrevehető hasonlóság, ámbár a rokonságnak e vonásait egyelőre csak nagyjában és általánosságában lehet rajzolni, mert — fájdalom — a magyart mindeddig sokkal kevésbbé ismerjük anthropologiai oldaláról, mint annyi más népet Ázsia és Amerika belsejében!

A fizikumnál még jobban megváltozott a viselet és az életmód, ámbár nagy csalódás volna azt hinni, hogy a mai magyarnak ethnografiai életében nincsenek egyes, néha valóban érdekes mozzanatok, melyek a figyelmes vizsgálót e népnek ázsiai, illetőleg török eredetére emlékeztetik. A mi a viseletet illeti, a mi parasztjainknak bő, redős öltözete határozottan a nomád-török ruházat jellemét árulja el s ámbár nálunk a keresztyén-, a töröknél pedig e mohammedán téritők tulbuzgósága a pogányságnak minden emlékét erőszakosan kiirtotta, mindamellett a sok ezer éves életmódhoz való ragaszkodás épen ugy megmaradt a magyar puszta hü fiában a csikósban, mint a hyrkániai sivatag turkománjában. Az egyes ruhadarabok közül különösen a föveget és lábbelit szándékozom kiemelni, melyeket az avaroktól és magyaroktól a pannoniai szlávok is átvettek nevükkel együtt s melyek a mongol sivatagtól egész a Dunáig nevben és alakban mind e mai napig változatlanul fenmaradtak. A hegyes orru, magas sarku és szines csizma épen olyan kedvelt használatu a kirgizeknél és turkománoknál, mint hazánk némely vidékein, mig a magyar diszöltözetet kiegészitő kalpagot a Thien-Shán völgyeiben lakó török paraszt mindennapi fövegül használja. Áttérhetnék most azon hasonlóság leirására, melyet a két nép fegyverei, vadászó és halászó eszközei között vehetünk észre s elmondhatnám azt is, hogy bizonyos ételek mint pl. a gulyásos, a tokány, a török-tatár népterület két végpontján egész a mai napig egyformák maradtak, de ezekről és a hasonlóság sok más mozzanatairól egy nagyobb munkámban, e két népnek összehasonlitó ethnografiájában fogok részletesebben beszélni. Most csak azt akarom hangsulyozni, hogy nagy hibát követnénk el, ha népünknek mai szokásait és viseletét kizárólag a szomszéd népek germán-szláv kulturájának hatásából magyaráznók; mert bármily különösnek tartja is valaki, de elvitázhatlan tény, hogy belső Ázsia török nomádjai az akkori ázsiai kultura nem egy ágában voltak mesterei Pannonia letelepült népeinek. A kölcsönös hatás nem egyéb volt, mint a keleti és nyugoti világ müveltségi fogalmainak kicserélése s ha amannak gyér maradványait közelebbről szemügyre vesszük, azt látjuk, — hogy a speciális magyar erkölcsi élet és életmód vonásai nagyon különböznek a mostani és már több száz éves szomszéd népek nemzeti szokásaitól — s hogy eredetük — a Pontus mentében és Oroszország déli részén vezető uton át — Ázsia belsejében keresendő.

A régi magyarok erkölcsi és szellemi tulajdonságairól általánosan elterjedt nézet épen olyan téves, mint a külső megjelenésekről alkotott felfogás. Számba véve olyan ázsiai nomádok világnézetét és katonai jellemét, a kik bizonyára nem voltak nyersebbek és barbárabbak Nagy Károly zsoldos hadainál, bátran állithatjuk, hogy a IX. század magyar társadalmának előkelői a hasonló rangu és állásu keresztyén európaiakat nemcsak a bizancziak által magasztalt hadi tudományukban, hanem az általános miveltségben, toleranczában és bölcseségben is jóval felülmulták. Müveltségüket azon párszi kultura fénysugaraiból kapták, mely nemcsak a khalifáknak fölvirágzó uralmára, hanem még magára a keresztény Bizanczra is rávetette világosságát s a mely egészen sajátságos müveltség Ázsiában a sémi theokracziából világra szóló politikai hatalmasságot teremtett, Pannoniában pedig a különböző ethnikus elemeknek egy fő alatt egyesitése által olyan történeti eseményt hozott létre, melyet sem a rómaiaknak, sem a frankoknak nem sikerült megteremteniök. Ilyen remek müvek végrehajtását durva barbárok képességének vagy épen a vakesetnek tulajdonitani: a legnagyobb esztelenség és legrutabb hálátlanság volna nemzetünk őseinek emlékével szemben! Ismétlem tehát, hogy a régi magyarok tetteit nem Regino, Liutprand, Ekkehard és mások homályos, szenynyes szemüvegén keresztül, hanem a VIII. és IX. századbeli ázsiai müveltségnek tisztább és biztosabb világa segélyével kell tekintenünk és megitélnünk; mert nagyon természetes, hogy a gyülölettől, boszszutól és fanatizmustól felizgatott keresztény iróknak reszkető keze olyan undok torzképeket festett, melyek épen oly kevéssé feleltek meg a valóságnak, mint Dsuvejni leirása a mongolokról s Arabsahé Timurlenkről. Nyugoti krónikások csak a szomszéd országokba inlézett kalandos hadjáratokról hagytak hátra számunkra elfogult és egyoldalu tudósitásokat; azonban Árpádnak és utódainak békés vállalatairól, az ország megszilárdulásának és kormányzásának nagy müvet éltető szerelemről, valamint a magyar államnak és társadalomnak szabad alkotmányáról épen oly kevéssé volt tudomásuk és fogalmuk, mint a bilincsekbe vert középkori Európának a már előbb és még később föllépett ural-altáji bóditóknak szelleméről, tetteiről és tendencziájáról.

A magyar föld elfoglalásának története, Árpád nagy tetteinek teljes méltatása még mindig várja avatott iróját s én azt hiszem, hogy el fog jönni, mert el kell jönnie azon időnek, mikor a modern tudomány ragyogó napja arany szinü sugaraival megvilágitja az «ázsiai normannok»-nak Európa közepébe megtett regényes utját. Nemcsak a magyart, hanem általában az embert és a tudomány buvárját is bámulatba kell ejteni e világtörténelmi eseménynek s azon fenséges jellemvonások láttára, melyek mint e nemzet hóditó ősei jellemének, mivoltjának és gondolkozás módjának közvetlen eredményei, még késő századok után is ragyogó szinben tündöklenek, mondom: e magasztos tulajdonok láttára a legátalkodottabb és legepésebb irigységnek is el kell némulnia. E magasztos jellemvonások közé tartozik mindenekelőtt az ősi haza határtalannak tetsző látköréhez szokott, semmi korlátozást, semmi tiranizmust nem türő pusztalakóknak végtelen szabadságszeretete, a mely szabadság-szeretet, igaz ugyan, hogy megnehezitette az európaiasitás munkáját, de egyuttal az első alkotmányt is ez teremtette meg az európai kontinensen s talán nem épen a vakesetnek tulajdonitható, hogy a brit szigeteknek angol-szász lakói épen azon időben és épen azon motivumokból kapták meg az ösztönzést «magna charta»-jok megszerzésére. A török világnézet második jellemvonása a különben valamennyi ural-altáji néppel közös vallási türelem, a mely erényt azonban a törökökből már kiölte az iszlám mérgező hatása, de a buddhista mongolokban épen olyan mértékben meg volt, mint a régi magyarokban. Harmadszor nem érdekes történelmi jelenség-e az, hogy a magyarokat már keletkezésök első szakában és későbbi vándorlásaik folyamán arra szemelte ki a sors, hogy különböző eredetü, különböző nyelvü és különböző vallásu népeket a politikai és nemzeti egység kötelékébe összefoglaljon és a történelem szinterén magyar hegemonia alatt szerepeltessen? És most azt kérdem, uraim, hogy melyik gondolkodó és kutató maradhatna közönyös, ha látja, — hogy ezer év lefolyása, az éghajlat és talaj viszonyainak tökéletes megváltozása, s a későbbi századok társadalmi, politikai és vallási állapotának teljesen különböző volta e jellemvonásokat igen kevéssé, vagy épen nem tudta megváltoztatni, — s hogy ezek még mindig éltető vér gyanánt lüktetnek nemzeti lételünk minden erében. Az ázsiai nomád életnek már leghomályosabb emlékezete is eltünt századokkal ezelőtt, de nemzeti egyéniségünk kirivó szinezetü vonásai és a szabadság iránti szeretet, jó és rossz tulajdonságaikkal együtt még mindig meg vannak bennünk. Jóllehet kérlelhetetlen szigorusággal kiirtották az ural-altáji gondolkozásmódnak és szokásoknak minden emlékét s jóllehet már kilencz század folyt el, mióta keresztyén kulturánk van: mégis nagy számban találunk népünknél olyan közmondásokat, mondákat, meséket és elbeszéléseket, melyeknek párjait Ázsia belsejében, vagy épen Anatólia sikjain leljük meg. Végre nem nevezetes dolog-e, hogy — bár a vegyülés rendkivül nagy volta következtében az idegen népelemek legcsekélyebbre szállitották le a magyarság eredeti anyagát — politikai és nemzeti életünkben a cohaesionak és továbbfejlődésnek még mindig az a szelleme uralkodik, mely Árpádot és elődeit az Áltaitól a Dunához vezette s mely ,ugy az állam megalapitásában, mint az önfentartásért ezer év óta vivott harczokban főtényezőként működött?

Átlathatják tehát uraim, hogy nem nemzeti hiuság, nem is a «honfoglaló ősök» iránti indokolatlan lelkesedés, hanem csupán a történelmi ténynek történet-filozófiai méltatása az, a mi a kutatót bámulatba ejti, valahányszor e földnek egy maroknyi, ázsiai harczos nép által történt elfoglalását, mint a történelemben páratlanul álló eseményt, vizsgálata tárgyává teszi. Nem az volt s most sem az á czélom, hogy hizelgő dithyrambusokkal a jelen kor büszkeségét növeljem, mert az én csodálatom a mult idők magyarjait, az én bámulatom a honalapitó hősöket illeti.

A mi engem arra ösztönzött, hogy e helyen s ez ünnepélyes ülésen felszólaljak, azt egyedül a következő okoknak tulajdonitsák, uraim. Először nem lehet eléggé hangsulyozni, hogy az a nemzet, melynek mindjárt első föllépése Európában annyi szerencsével és sikerrel járt s a mely az európai államok kötelékében való megmaradhatásáért és nemzeti, meg politikai függetlenségeért csaknem ezer évig vivott harczában — a természetében rejlő előnyeinél fogva — győzelmet aratott, az a nemzet egyszersmind bebizonyitotta azt is, hogy e fényes tulajdonságaiban meg van a jövőben fenmaradás és továbbfejlődés szilárd biztositéka és alapja. Másodszor ezen igénytelen felszólalásommal arra akarom figyelmeztetni az akadémiat és a nemzetet, hogy a nemzeti kegyelet és jogosult hálaérzet kötelességünkké teszi a régi magyarok viselt dolgainak tökéletes méltatását. E kötelességünknek azonban csak ugy teszünk eleget, ha nemzetünk őstörténetét a modern tudomány minden eszközeivel kutatjuk és semmi fáradságot, semmi áldozatot, semmi erőfeszitést nem sajnálunk, hogy a mult idők homályos korszakait az ismeret fényével megvilágosithassuk. A mit eddigelé e téren létrehoztunk, részint egyoldalu, részint sokkal csekélyebb és jelentéktelenebb tevékenység, hogysem a hálaérzet kötelességének megfelelhetne és az elérendő czélhoz közelebb vitt volna bennünket. Ha már eddigi kutatásainkból is azt tanultuk, hogy történetünknek és nemzeti létezésünknek régi korszakát a nagyság és dicsőség napjának arany sugarai veszik körül: a mai, hatalmával és segédeszközeivel szabadon rendelkező Magyarországnak semmiesetre sem szabad az eddig kivivott eredményekkel megelégednie, még pedig annál kevésbbé, mert ma már nyitva áll előttünk Ázsia megismerésének kapuja s az ethnografia geografia, és anthropologia teljes mértékben élvezi jogait. Hála a gondviselésnek, elmult már ama szomoru tévedések kora, mikor még világtörténelmi nagy eseményeknek hatalmas tényezőit apró, szétforgácsolt s talán akkor még nem is létezett néptöredékek ivadékainak tartották. Távolabbra ható tekintetünk a kutatásnak uj korszakát teremtette meg s e korszakban Magyarországnak kell elfoglalni az első helyet. Ősei nagy tetteinek méltatásával és emlékével tiszteli és becsüli magát legjobban valamely nemzer, s ha a nyugoti nemzetek díszszel és ékességgel, fénynyel és pompával igyekeznek szépiteni őstörténetünknek szintelen képét: miért ne tehetnék ezt a magyarok is, a kiknek Európában való föllépésük bátran tárgya lehetne valamely nagyszerü epopeának, mert Árpádnak és társainak dicsősége e népnek még legkésőbbi generácziójára is árasztani fogja a nap fényével ragyogó sugarat!

irodalmunk legyenek; s hogy azok korszakot alkotó munkákat irjanak. De abból nem következik, hogy mit sem kell vagy mit sem lehet tenni. Ha tekintélyes irodalmat akarunk: müvelni kell a nyelvet az irodalomban, az iskolában s a családban; a külföldi irodalmak jeles termékeit jó forditásokban terjeszteni kell; háttérbe szoritani a rosz regényeket, melyek az erkölcsiséget és a jó izlést is rontják. Elő kell mozditani főleg a történelmi irodalmat, melynek az emberek gondolkozására a legnagyobb befolyása van. Ezért állitsunk történelmi szemináriumokot; gondoskodjunk jó történelmi előadásokról az egyetemeken; hassunk oda, hogy a jó történelmi munkák terjedjenek és olvasóik száma szaporodjék.

A *természettudományok* s *orvosi tudományok* mivelésében nagy külső-apparatusra van szükség. Ez irányban legtöbbet tehet s kell tenni az államnak: egyetemeinken e tudományokat el kell látni a szükséges eszközökkel. E tekintetben még sok a tenni való; mert nem szólva a kolozsvári egyetemről, még a budapesti egyetem sincs ellátva a szükséges intézetekkel. Az elmekór — a kórboncztan, sőt a sebészet második tanszéke sem birt szert tenni megfelelően fölszerelt előadási teremre. Országos obszervatóriumunk nincsen. Es az egész országban hány vegytani laboratórium van? A természet- s orvosi tudományok mivelésére két egyetem nem elégséges. Es mig e kérdésnek tisztán a pénzügyi tekintetek és helyi érdekek szempontjából fölfogása a harmadik egyetem létrehozását akadályozza, nem lesz kellő haladás a természettudományok s az orvosi tudományok terén, a melyek az egészséges közgazdasági állapotok alapját képezik. Azonban a főiskolák bármily jeles szervezettel, dus fölszereléssel és kiváló tanerőkkel rendelkezzenek, nem elégségesek arra, hogy a tudományos életnek kellő lendületet adjanak. Attól nem lehet ugyan tartani, hogy valaha meghallgassák azokat, kik az iskola falai közül mindent számüzni kivánnak, a mi a kenyérkereset biztositása szempontjából mellőzhetőnek látszik. A közoktatási ügy vezetője, ha az ideális irány ápolását fölöslegesnek vagy csak fényüzési czikknek tekintené, még arra sem tarthatna igényt, hogy praktikus államférfiunak ismertessék el. De másfelől tagadhatatlan, hogy a napról-napra fokozódó követelések, melyeket az érdekek versengése és a létért való küzdelem teremt; a közoktatásnak kötelességévé teszik, hogy a gyakorlati élet problemáit szem elől ne tévesszze. Mindenkor szükségesek lesznek tehát az oly intézmények, melyek a tudományt önmagáért müvelik, és utógondolat nélkül szentelhetik magokat az eszmény kultuszának. Akadémiánk is ilyen intézmény. Onérzettel utalhatunk a szolgálatokra, melyeket ez irányban eddig tett. De nagy feladatok megoldása várakozik rá a jövőben. A magyar nyelvet gazdagságban és az irály formai tökélyében fejleszteni. Az izlést nemesiteni. A tudományos munkásságnak tért nyitni, irányt jelölni ki és példányképeket nyujtani.

Reméljük, hogy hazánk müvelt közönsége, mely áldozatkészségével létrehozta és szüntelenül támogatja az akadémiát, rokonszenves érdeklődését ezentul sem fogja megvonni tőle. Es igy ha mindenki megteszi a maga kötelességét, ugy nálunk is meg fognak jönni a szebb napok a tudományok felvirágzására.

Ezzel megnyitom az akadémia 46-dik közülését. (Éljenzés.)

Az akadémia 1885—86-ik évi müködéséről.

Fraknói Vilmos főtitkár előterjesztése az elmult évről kiemeli, hogy habár nagy alkotásokról vagy uj irányokat megnyitó kezdeményezésekről a jelentés nem szólhat, de a munkaerők számának gyarapodását, a kifejtett munkásság eredményeit tekintve, megnyugtató és reményt keltő mozzanatokban nem szükölködik.

A jelentés itt az egyes osztályok müködésére tér át, a nyelvtudományi munkálkodásokkal kezdvén meg ezek ismertetését, s kiemelvén minden osztály köréből a legjelentékenyebb dolgozatokat.

Végül az uj tagokról és az elhunytakról szólt Fraknói. Meleg hangu megemlékezéssel illette az elhalt Tárkányi Bélát, Peregriny Eleket, Ladányi Gedeont, Zsoldos Ignáczot, Beöthy Leót, Hornyik Jánost, b. Nyáry Albertet és az imént örökre nyugalomra kisért Pauler Tivadar másodelnököt.

Ezzel végződtek az ülés hivatalos jellegü előterjesztései s következtek a felolvasások. **Vámbéry** Árminnak nagy figyelemmel hallgatott értekezését *tárczánkban* közöljük.

Az erdőmüvelés jelentősége hazánkban.

Bedő Albert országos erdészeti felügyelő értekezése nagyobb terjedelmü dolgozat, mely szakszerübb hallgatóság, mint egy disz-gyülés közönsége elé való. Főbb tartalmát a következőkben ismertetjük:

Magyarázta az erdőmivelés feladatát, mely két irányu hivatás teljesitésében áll. Egyik a már meglevő erdők állapotának és minőségének a gondos kezelés segélye által való javitása, a másik uj erdők megtelepitése a természet által fatenyésztésre utalt talajon. A terjedelmes értekezésben különösen az erdőmüvelés jelentőségét hangsulyozza, közgazdasági s közegészségügyi szempontból. Méltó tehát, hogy az ország minden polgára az erdőket, mint féltett kincsét óvja s ápolását, müvelését a közérdek javára előmozditsa.

*

A nagygyülés után az akademia tagjai az Európa fogadóban diszlakomára gyültek össze. Körülbelül 60 akadémiai tag volt jelen. Az első felköszöntőt a királyra és a királyi családra *Trefort* Ágoston mondta és nagy hatást keltett. Utána *Kemény* Gábor b. elmondva a miniszteri állással járó nagy és apró nehézségeket, éltette azt a férfiut, a kinek tizennégy évi miniszterség nem ártott, és testi és lelki ifjuságát maig is fentartotta, mi egyébiránt is illik az akadémia elnökének, mert a tudomány örök ifju. *Hunfalvy* Pál szintén az akadémia elnökét éltette; Utána *Pulszky* Ferencz, Kemény Gábor báróra, mint tiszteleti tagra, Nagy Imrére, mint rendes tagra, továbbá Wlasics Gyula és Csaplár Benedek ujonnan választott levelező tagokra emelte poharát. *Berzeviczy* Albert dr. a naggyülés előadóira Fraknóy Vilmos, Vámbéry Armin és Bedő Albertre emelte poharát. *Wlasics* Gyula dr. megköszönve a kitüntetést és kiemelve azt, hogy az akadémia uj nemzedékének nincs más feladata, mint a régebbi nemzedék erényeit, fokozódó kötelességérzetét elsajátitani, a nemzedék három kimagasló alakjára, mely nemzedék hazánk, akadémiánk örök büszkesége, Trefort Ágoston, Pulszky Ferencz és Tóth Lőrinczre emelte poharát. Utána *Csaplár* Benedek köszönte meg megválasztatását. *Kovács* Gyula szintén a két ujonnan választott levelező tagra: Csaplár Benedekre és Wlasics Gyulára mondott felköszöntőt, kiemelvén, hogy az egyik a modern európai irány, a másik a történelmi módszer képviselője lévén, az akadémia megválasztása által mindkét iránynak egyaránt hódolt. Végül *Hunfalvy* Pál kissé polemizálva, Vámbéryt éltette és e felköszöntő után az ugynevezett vad toasztok árja következett és a társaság egy része késő esteli óráig együtt mulatott.

MULATSÁGOK.

— **Az arisztokráczia mükedvelői előadása.** A jótékonyczélu előadás, melynek előkészületei, próbái a főváros arisztokrata köreiben oly élénk érdeklődést keltettek, holnapután kedden május 11-én fog megtartatni a várszinházban. Eredetileg május 10-re volt kitüzve az előadás, de a várszinház hiányos felszerelése miatt az élőképekhez szükséges diszleteket ily rövid idő alatt nem lehetett összeállitani. Az előadás programmja a következő: I. *Apró félreértések*. Vigjáték egy felvonásban, irta Lann J. Személyek: Sir George Courthy Keczer Miklós ur, Ilona leánya Jankovich Ilona urhölgy, Alderman Guyfore br. Schell Rezső ur, Károly fia gr. Zichy Aladár ur. Jóizü Samu gr. Zichy Antal ur, Udvarmester Náday Ferencz ur, Lucza szobaleány gr. Teleky Gézáné urhölgy. II *Egy kis vihar*. Vigjáték egy felvonásban. Irta Dreyfuss Abrahám. Személyek: Férj: gr. Károlyi István ur. Feleség: gr. Pejachevich Tódorné. III. *Élőképek*. a) *Milton az elveszett paradicsomot leányainak tollba mondja*. Munkácsy Mihály festménye után ábrázolják: Milton Kolozsváry Miklós ur, leányai: Madarászné Ligethy Margit urhölgy és gr. Károlyi Gina urhölgy. b) *Mózes kimentése a folyóból*. Ábrázolják: Pharao leánya gr. Keglevich Béláné urhölgy, kisérői: gr. Andrássy Károlina, gr. Berchthold Charlotte, Dániel Ernőné, Herzberg Stephanie, Jankovich Ilona, Mandl Fanny, Paulay Edéné, gr. Zichy Livia urhölgyek, Mózes nővére Berndorff Auguszta urhölgy. — c) *Egy festő müterme*. Ábrázolják: Festő Zala Miklós ur, Model gr. Pejachevich Jolán urhölgy. A teremben levő festményeket ábrázolják: Lantosnő (Kaulbach) gr. Teleky Gézáné urhölgy, Pompei (Sichel) Kuranda Emilné urhölgy. Rubens arczképe (Rubens) Odry Lehel ur. Tanulmányfő (Greuse) Jankovich Ilona urhölgy. Tizian leánya Orczy Sarolta urhölgy. A szindarabokat Náday Ferencz, az élőképeket gr. Zichy Jenő rendezi. Az előadás kezdete 8 órakor Szerdán az előadást ismétlik.

HÁZASSÁG.

— **Esküvők.** Dr. *Réthy* László, a nemzeti muzeum régiségtáranak segéd őre, jeles numizmatikai szakiró, május 8-án délután vezette oltárhoz Ó-Gyallán Tokaji *Nagy* Imre ó-gyallai földbirtokosnak leányát, *Irént*. Az ifju pár az esküvő után nászutra indult. — *Hegyessy* Károly törvényszéki hivatalnok május 6-án vezette oltárhoz Déván *Szász* Katát. — *Csendes* Géza csáktornyai urad. ispán máj. 7-én vezette oltárhoz Nagy-Kanizsán *Angyán* Mariskát.

A hivat. lap máj. 9-iki számából.

Egyházi kinevezés. Ő felsége *Tordinac* Györgyöt a diakóvári székesegyház olvasó-kanonokát és a szentháromhároms ágról czimzett pétervárádi apátot ugyanezen káptalannál nagyprépostá nevezte ki és az érintett káptalannál: *Streit* György éneklő-kanonoknak és boldogságos szüz Máriáról czimzett kopan-monostori szerémi apátnak olvasó-kanonokká; *Molnár* Fülöp őrkanonoknak és szent Katalinról czimzett sarengrádi apátnak éneklő-kanonokká; *Bubic* Gábor székesegyházi főesperesnek őrkanonokká és dr. *Babic* István idősb mesterkanonoknak székesegyházi főesperessé való fokozatos előléptetését jóváhagyta.

Kinevezés. *Pfriem* László pénzügyminiszteri osztálytanácsost, *Teleszky* Ferencz budapesti itélőtáblai pótbirót és *Szilassy* Aladár budapesti ügyvédet, a pénzügyi közigazgatási birósághoz itélő-birákká, a m. kir. pénzügyminiszter *Szigeti* Ferencz és *Koczián* Samu pénzügyi fogalmazókat, a pénzügyi közigazgatási birósághoz miniszteri fogalmazókká; *Bajza* István, *Zárday* József és dr. *Wallon* Dezső pénzügyi fogalmazókat pedig ugyanoda miniszteri fogalmazó-segédekké nevezte ki és a m. kir. országos levéltárhoz: *Komáromi* András végzett bölcsész hivataltisztté neveztetett ki. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter, *Tichy* Kamilla fiumei állami elemi és felsőbb leányiskolai rendes tanitónőt, jelen állásában végleg megerősitette.

Rendjelviselési engedély. Ő felsége megengedte hogy *Tóth* István, az egri érseki lyceumi nyomda igazgatója a szent Gergely-rend lovagkeresztjét és *Koppély* Géza budapesti lakos a franczia «du merite agricole» czimü érmet elfogadhassák és viselhessék. Ugyanezen legfelső elhatározásával ő felsége továbbá azt is legk. megengedni méltóztatott, hogy gróf *Esterházy* Miklós József a Johannita-rend csehországi és ausztriai perjelségébe mint tiszti lovag felvétessék.

Királyi adomány. Ő felsége a *zalalövői*, *peredi* és *nagy-martoni* önkéntes tüzoltó-egyletek részére egyenkint száz forintnyi segély-összegeket magánpénztárából adományozott.

TÁVIRATOK.

Szolnok, máj. 9. (O. E.) A *mezőgazdasági kiállitás* ma délután 4 órakor nagy közönség jelenlétében bezáratott. *Harkányi* Károly elnök a kiállitást rendező bizottság nevében is köszönetet mondott a földmivelési miniszteriumnak, a kiállitás létesitésének előmozditásáért, a biráló bizottságnak, valamint az összes kiállitóknak. A budapesti vendégek, köztük a hangversenyen közremüködött müvésznők és müvészek tiszteletére ma id. *Steftsik* István saját házánál szükebbkörü lakomát adott.

Róma, máj. 9. Tegnapelőttől ma délig Brindisiben egy ember halt meg *kolerában*. Ostuniban tizenketten betegedtek meg ujabban és ketten meghaltak. Torre Santa Susannában ketten betegedtek meg és egy ember meghalt. Salicében egy ujabb megbetegülés és egy haláleset történt. Velenczében kilenczen betegedtek meg és három ember meghalt.

Bukarest, máj. 9. A hivatalos lap *Crekulescu* pétervári román követ lemondását közli. Helyébe Ghika román követ lép. A konstantinápolyi követségre Balatsano párisi követ fog kineveztetni.

Belgrád, máj. 9. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Itt helyben az ellenzék hatvan szavazattal győzött, ezt azonban annak köszönheti, hogy jelöltje az ország leggazdagabb nagykereskedője volt.

Belgrád, máj. 9. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Ma déli tizenegy óráig a választás eredménye a következő: kormánypárti 60, liberálispárti 15, radikálispárti 38, pártonkivüli 6, összesen száztizenkilencz képviselő választatott. A hat pártonkivüli a külügyi, hadügyi és pénzügyi politikában a kormányt pártolja, csupán belügyi politikánál tér el. A király negyven képviselőt nevez ki. Igy a kormány a leglényegesebb kérdéseknél 106 szavazattal rendelkezik 53 ellenzéki szavazattal szemben. Pótválasztás négy kerületben válik szükségessé.

Belgrád, máj. 9. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A skupstinát, a mely harmincz nap lesz együtt, Milán király máj. 29-én nyitja meg Nisben és ott is marad a skupstina egész ülése alatt.

Szófia, máj. 9. *Sándor* fejedelem ma elindult Tsirpánból és utját Askeninek vette. A fejedelem mindenfelé igen lelkes fogadtatásban részesül. Holnap itt nagy népgyülés tartatik.

Konstantinápoly, máj. 9. A portának a hatalmakhoz intézett körirata azon tudósitást foglalja magában, hogy Feridun bej azért kapott utasitást Athén elhagyására, hogy a portának, a béke fentartása iránt a nagyhatalmakkal közös és közmegegyezésen alapuló törekvése megerősitést nyerjen. Feridun bej ma megérkezett.

Athén, máj. 9. (Délelőtt.) *Mony* gr. tegnap tudatta *Delijánisz* kormányelnökkel, hogy a franczia katonatisztek a görög szárazföldi hadseregnél és haditengerészetnél a legutóbbi események következtében megszüntetik a szolgálatot. Ide érkezett jelentés szerint a *thessáliai partoknál török hadihajók jelentek meg.* A szabadságolt katonatisztek rendeletet kaptak, hogy vonuljanak be hadosztályaikhoz. A görög vizek különböző pontjain a *nemzetközi hajórajhoz* tartozó hajók jelentek meg. *Sapunzakis* tábornok azt jelenti, hogy *a török csapatok ujabb mozdulatokat* tesznek a görög határ felé. A kormány a határra ujabb csapatokat küldött. Tegnap óta a főpostaigazgatóság tanácsára a posta szétküldése felfüggesztetett.

Athén, máj. 9. (A Havas-ügynökség jelentése.) *Delyannis* ma expozét fog az ostromzár által előidézett helyzetről, a külföldön lévő görög követekhez szétküldeni, melyben a kormányelnök kijelenti, hogy Görögország, midőn jogainak visszaszerzése érdekében katonai előkészületeit megtette, semmiképen sem gyanitotta, hogy a hatalmakkal szemben hadilábra kellend jutnia. Minthogy pedig Görögország nyiltan kötelezte magát, hogy a békét nem fogja megzavarni, sem az Európa által elfoglalt álláspont, sem pedig az ostromzár nem látszanak igazoltaknak. Az ostromzár által Görögország helyzete különben is kedvezőtlenebb, mint Törökországé, mert ez utóbbi a tengeren szabadon mozoghat. Félni lehet tőle, hogy Törökország az ostromzár adta előnyöket arra fogja felhasználni, hogy Görögországot megtámadja. *Delijánisz* azonban az országot eme bajtól megkivánja menteni és ennélfogva elhatározta, hogy lemond. A canaeai görög konzul távirati jelentése szerint a nemzetközi hajóraj a görög vizekre elindult. A »Messager d'Athénes« a Görögország és a hatalmak között a legutóbbi 14 nap alatt váltott diplomácziai okmányokat teszi közzé, melyeknek tartalma a közölt táviratokkal teljesen megegyezik.

KÖZGAZDASÁG.

Bécs, máj. 9. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) **Értéktőzsde.** A mai vasárnapi magánforgalom csekély üzlet mellett meglehetős szilárd volt. Osztrák hitelrészvény 286.60—286.85, osztrák államvasut 229.25. Elbavölgyi 111.50, *magyar-aranyjáradék* 103.42½. Délben osztrák hitelrészvény 286.80-on zárult.

Páris, máj. 8. (Esti terményőzsde.) *Buza* folyó hóra 21.40 (= 10.75 frt), juniusra 21.75 (= 10.93 frt,) julius—augusztusra 22.40 (= 11 26 frt), utolsó 4 hóra 22.90 (= 11.51 frt). *Liszt* 12 márkás folyó hóra 47.50 (= 15.01 frt), juniusra 47.90 (= 15.13 frt), julius-augusztusra 48.60 (= 15.35 frt). utolsó 4 hóra 49.30 (= 15.57 frt) *Olaj* folyó hóra 54.50 (= 27.40 frt), juniusra 54.75 (= 27.52 frt), julius—augusztusra 55.75 (= 28.03 frt), utolsó 4 hóra 57.25 (= 28.76 frt). *Szesz* folyó hóra 45.75 (= 25.05 frt), juniusra 46.25 (= 25.31 frt),) julius— augusztusra 46.50 (= 25.46 frt). utolsó 4 hóra 46.50 (= 25.46 frt). — Átszámitási árfolyam 100 márka vista = 50.25 frt.

Newyork, máj. 8. (Kabelsürgöny.) Petroleum finomitott 70° Abel Test New-Yorkban májusra 7¼. Philadelphiában májusra 7¼. Liszt 3.25. — Piros őszi buza helyben 90¾ (= 8.63 frt), juniusra 90⅞ (= 8.63 frt), juliusra 91⅛ (8.67 frt), augusztusra 91⅜ (= 8.70 frt), 100 kilókint. — Tengeri 47⅞. Gabonafuvardij imperial-quarterkint Észak-Amerikából az angol kikötőkbe és az ezekkel egy magasságon fekvő kontinentális kikötőkbe 3½ (= 1.03 frt 100 kilókint.)

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

⁂ **Az időjárás és a vetések állása.** Az időjelző intézet jelentése szerint «délnyugatias mérsékelt szelek mellett a meleg mindenütt nagyobb, a légnyomás kisebb lett. Az idő többnyire csendes, napos, közben felhőzésekkel. Az e hó 7-ikén előrejelzett idő, derült jellegével végéhez közeledik s változó jelleget öltve, jövőre meleg lesz, helyenkint esővel.» Most, midőn az idő már javulni kezd, jobban áttekinthetők azok a pusztitások, melyeket az egy hétig tartó télies időjárás, de főleg a tegnapelőtti fagy az ország minden részében okozott. A fejlődésben lévő vetések, a szőlők és a gyümölcsfák nagy károkat szenvedtek. A fő repczetermelő vidékeken a fagy megtizedelte a termést és a rozsok is nagy mértékben elfagytak. A buzavetésekben azonban még kevés kárt tehetett. A rettegett fagyos szentek, Pongrácz, Szervácz és Bonifácz e hónap 12, 13 és 14-ikére esnek, de ezek sem okozhatnak már több kárt és annál nyugodtabban nézhetünk már eléjükbe, mert minden meteorologiai tünet arra mutat, hogy most már jó időnk lesz. Mennyit javithat ez még a vetéseken, azt most nem lehet megállapitani, de kétségtelen, hogy sok vidék nagyon megsinyli a mult napi fagyokat,

⁂ **Forgalmi politikai ügy**. A N. Fr. Pressenek irják Budapestről: Nemsokára a bukaresti békekötés után, mely lehetővé tette, hogy a kereskedelmi politikai viszonyt ismét a Balkán-félsziget felé is irányithassuk, Matlekovics államtitkár enquete-tanácskozásra hitt meg a kereskedelemügyi miniszteriumba kereskedőket, iparosokat és magasabb államhivatalnokokat, hogy megvitassák annak a kérdését, mily módon lehetne a magyar-szerb forgalmat előmozditani. Az érdekeltek oly felvilágositásokat adtak, melyek alapján az enquete határozott megállapodásokra jutott, melyek lényege a magyar államvasutak tarifáinak megváltoztatása volt; a magyar államvasutak képviselője e kivánságokat ad referendum vette. Mig tehát a kereskedelmi ügyi miniszteriumban a Szerbiával való forgalom ápolására különös gondot forditott, addig a közlekedési miniszteriumban oly dolgok történtek, melyek e forgalmat teljesen meghiusitják. A porosz és a magyar államvasutak közt ugyanis több mint egy év óta tárgyalások folynak közvetlen német-szerb tarifák létesitése végett, de sikertelenül, mert a közlekedési miniszterium a magyar államvasutak igazgatóságának oly utasitást adott, melynek titkolt czélja nem volt egyéb, mint e tárgyalások meghiusitása. E közben a Nordd. Allg. Zeitung egy közleményt hozott, mely mint egy szétrobbanó bomba hatott s mely szerint a porosz és a szerb államvasutak oly kartelt kötöttek a Ferdinánd éjszaki vasuttal és a dunagőzhajózási társasággal, a mely kartel alapján Németországból Bécsig az északi vasut, innen pedig Szerbiáig a dunagőzhajózási társaság szállitja az árukat. Mig tehát a közlekedési miniszteriumban a magyar államvasutak ajánlatával halogatólag bántak el s egyszerüen elfelejteni látszottak azt, hogy a monarchiát a nagy Duna szeli át, addig a porosz államvasutak megteremtették ezt a forgalmi politikai fait accompli. Az erre vonatkozó első közleményeket egy valószinüleg a közlekedési miniszterium által sugalmazott communiquében dementálták. De ugyanazon a napon összegyültek Bécsben az uj kartelnél érdekelt közlekedési vállalatok képviselői, hogy az erre vonatkozó végleges jegyzőkönyvet aláirják. A szerb kormányt Krisztics képviselte. A magyar közlekedésügyi miniszterium dementije tényleg azt a hitet ébresztette, hogy a Nordd. Allg. Zeitung közleménye nem felel meg a valódi tényállásnak; de egy alábbi okmány a legkisebb kételyt is eloszlatja, s bizonyossá teszi, hogy a közönséget félre vezessék, mert a porosz államvasutak hivatalos körlevele, melyet valamennyi érdekelt vasuthoz intézett, igy szól:

Az ez évi márczius 6-án II. b. 4615 sz. a. kelt átiratunkban jelzett intézkedéshez, hogy a Németország és Szerbia közti forgalom más módon, mint a német-szerb kötelék által irányoztassék, nem annyira az irányitási kérdés, mint inkább az a körülmény inditott, hogy a magyar államvasutakat, melyek közremüködése nélkül közvetlen német-szerb vasuti forgalmat megteremteni nem lehet, nem lehetett arra inditani, hogy a közvetlen német-szerb tarifák létesitését elősegitsék. Nincs szándékunkban a magyar államvasutak t. igazgatóságának ezért szemrehányásokat tenni, mivel e tartózkodásra kétségkivül nyomós okai voltak, hanem arra szoritkozunk, hogy az ügy eddigi menetét röviden ismertessük. Több mint egy éve annak, hogy a berlini főértekezleten 1885. február 23—24-én, a német-szerb direkt tarifák alapelveit megállapitották, a részleteket pedig a belgrádi és danzigi konferencziák mult évi juniusban és juliusában állapitották meg. Ámbár ez utóbbiban határozottan elhatározták, hogy a német-szerb tarifa kidolgozása végett kapcsolatban az osztrák-magyar-szerb forgalom bizottságának Villachba összehivott konferencziájával, hivatalnoki értekezlet tartassék, még sem értesitettek minket a munkálatok állásáról, s a német-szerb tarifák létesitéséhez szükséges munkálatokat, melyeket többször sürgettünk, a miatt, mert a magyar államvasutak az ügygyel a fönt jelzett módon bántak, később sem lehetett megkezdeni. S mivel végül az e czélból a magyar államvasutakkal külön folytatott levelezés sem engedi remélni, hogy a közvetlen német-szerb tarifa egyhamar létrejőjjön, másrészt pedig kereskedelmi és ipari érdekekből igen szükséges, hogy a Szerbiával való forgalomban minél előbb olcsóbb tarifák lépjenek életbe: az ipar és kereskedelem érdekeinek megóvása végett kötelességünknek tartottuk, a szóban levő tervet más uton minél előbb megvalósitani. A készséget, melyet ez évi márczius 6-iki iratunkban kifejeztünk, hogy közvetlen német-szerb tarifák létesitéséhez szivesen hozzájárulunk, természetesen fentartjuk, tisztelettel megjegyezvén, hogy ezt az ügyet kapcsolatban a legközelebbi német-román köteléki konferencziával legközelebb felemlitjük, mely alkalommal az irányitási kérdés is tárgyalandó lesz, melynek kielégitő megoldását az igazgatósággal reméljük. Ebből az iratból kétségtelenül kitünik, hogy ezt, a magyar kereskedelemre nézve rendkivül fontos tarifaegyezményt csak a közlekedési miniszterium hiusitotta meg, melyben most nagyon megütköztek azon, hogy a szép kék Dunáról megfeledkeztek, ámbár e fejedelmi folyam hullámai épen ama palota ablakai alatt hömpölyögnek, melyben a közlekedési miniszterium van. Kereskedelmi körökben ezek a dolgok valódi megbotránkozást szültek, s különösen a vasiparosok most már tudják, hogy termelvényeikből egy fontot sem vihetnek többé Szerbiába. A közlekedési miniszterium, melyben a dilatikus eljárást a szerb vasutak irányában koncipiálták, bizonyosan attól félt, hogy tulságos sok németáru fog Szerbiába és Magyarországba is özönleni s ime a magyar államvasutakat is, melyeknek ugyancsak szükségük van alimentálásra, megfosztották annak lehetőségétől, hogy e forgalomban részt vegyenek.

KERESKEDELEM ÉS TŐZSDE.

⁂ **A sóskuti kőbányarészvény-társulat** felszámolásban ma tartotta évi közgyülését Rosa Lajos elnöklete alatt. A felszámoló bizottság jelentése szerint a társulat ügyeinek egy részét annyira sikerült lebonyolitani, hogy minden részvény után 50 frtnyi részletfizetést teljesithettek. További nagyobb összegek beszivárgása következtében és több rendbeli követelés kiegyenlitése után, a felszámolásban lévő társulat vagyona készpénzben, valamint künn álló jó követelésekben 33.262 frt 84 krra rug, mely összeg ellenében 3.628 frt 68 kr, ki nem egyenlitett teher követelések állván, a társulat vagyona 29.634 frt 16 kr, mely összeg a végelszámolásig aligha fog lényeges változást feltüntetni. A közgyülés elhatározta, hogy ez összegből az 1215 darab részvény minden darabja után 10 frt, összesen tehát 12150 frt május hó 15-től kezdve kifizettessék. Továbbá határozatilag kimondta, hogy a felszámolók a végleszámolást további közgyülés egybehivása nélkül teljesithetik és jegyzőkönyvileg felhatalmazta a felszámoló bizottságot a felszámolási müvelet véglegesitésére. Végre a közgyülés a felmentvényt ugy a felszámoló, mint a felügyelő bizottságnak megadta és a felügyelő bizottság eddigi tagjait egyhangulag ujból megválasztotta.

⁂ **Az uj franczia kölcsönre** holnap történik Párisban az aláirás és mint onnét táviratilag jelentik, az eredmény kétségtelen. A tőzsde arra számit, hogy a kölcsön 25-szörösen fog tuljegyeztetni. Mérsékeltebb pénzügyi körökben 15—20-szoros jegyzésre számitanak. A külföldi tőke még élénkebb érdeklődést mutat, mint a franczia, a mit ott kedvező bizonyságnak tekintenek a franczia hitelre nézve.

⁂ **A terézvárosi első önsegélyző-szövetkezet** ma összülést tartott, melyen bejelentetett, hogy 75 hitelvevő 26,000 frt hitelt élvez. Ezután a hitelnyujtó bizottsághoz beterjesztendő véleményes jelentéstétel végett, az egyes tagok hitelképességét illetőleg egy felvételi bizottság választatott és pedig: Brantner József, Deutsch Ignácz, Engel Mór, Gossler B. A., König János, Schmid Gyula, Vaczásik Gyula, Wachsmann Mór, Reich Bernáth, Menczer Márkus, Zahn Jakab és Feichtinger J. György. Erre az összülés véget ért.

⁂ **Fizetésképtelenségek**. A bécsi Kreditorenverein következő fizetésképtelenségekről tesz jelentést; Werner Ferdinand takács Ó-Ehrenbergben, Engeszer Gusztáv festő Mohácson, Reiter Ignácz kereskedő Keresztúron, Greibl Franczesco kereskedő Görzben, Richter János férfi divatárukereskedő Budapesten, Löbl Sarolta rőfös- és rövidárukereskedő Weiherben, Garbislander János kovács Hatzban, Veiszkorn Izrael kalmár Tarnopolban, Stern Bernát norinbergi árukereskedő Budapesten.

BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE.

— Május 9. —

Értéktőzsde.

— Vasárnapi forgalom. —

A mai vasárnapi tőzsdén igen csekély volt a forgalom. Osztrák hitelrészvény 286.30—286.20-on köttetett, maradt 286.20 pénz; magyar aranyjáradék 103.42½—103.37½-en, magyar papirjáradék 94.85—94.82½-en, magyar leszámitoló és pénzváltóbank 89¾-en köttetett.

11 órakor zárul: Osztrák hitelrészvény 286.20—286.30, magyar aranyjáradék 103.35—103.37½, magyar papirjáradék 94.80—94.82½.

Esti 8 órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 287—287.50-en, aranyjáradék 103.50—103.55 köttetett.

NAPIREND: Május 10-én.

Naptár: Hétfő. — Róm. kath.: Antonin püspök hitvalló. — Prot: Viktorin. — Görög-orosz: (április 28.) 9 vértanu. — Zsidó: (ijar 5) — Nap kél 4 ó. 32 p., nyug. 7 ó. 22 p. — Hold kél 10 ó 26 p. d. e., nyug. 27 p. reggel.

Horvát miniszter fogad d. e. 10—d. u. 2.

A magyar tudományos akadémia II. osztályának ülése d. u. 5 órakor. Értekeznek: Zsilinszky Mihály és dr. Vécsey Tamás.

Az arisztokráczia zenekedvelői előadása a budai várszinházban.

A fővárosi gazdasági és pénzügyi bizottság ülése d. e. 10 órakor a régi városháza tanácstermében.

Munkácsy: «**Mozart végperczei**» a müosarnokban (Andrássy-ut 69.) d. e. 9-től d. u 6-ig. Belépti dij 50 kr.

Vörös-kereszt-egylet Erzsébet-kórháza (Buda, déli pályaudvar közelében) megszemlélhető naponkint délelőtt 10—11½ óra között.

Nemzeti muzeum: term. és néprajzitár d. e. 9-től d. u. 1-ig.

Gazdasági és tanszermuzeum a Köztelken d. e. 10—12, d. u. 2—4 óráig.

Müszaki iparmuzeum a kerepesi-uton (Beleznay-kert) nyitva d. e. 9—1-ig és d. u. 3—5.

Egyetemi füvészkert az üllői-uton d. e. 8—12 és d. u. 2—6 óráig.

Akadémiai könyvtár d. u. 3—7.

Egyetemi könyvtár d. e. 10—12 és d. u. 3—7.

Muzeumi könyvtár d. e. 9-től d. u. 1-ig.

Állatkert nyitva egész nap. Délután mutatványok szeliditett oroszlánokkal és kigyókkal. Belépti dij 30 kr.

Margitszigetre hajó indul félóránkint. A szigeten czigányzene.

Grand Café Restaurant de l'Opera, az operaházzal szemben. Villamos világitás. Az idegenek találkozója.

Felelős szerkesztő **Csávolszky Lajos.**

NYILT-TÉR.

Legelőnyösebb vétele és eladása

minden a budapesti és bécsi tőzsdén előforduló **járadékok, kötvények, részvények, sorsjegyek és pénznemeknek**, egyes darabokban ép ugy, mint egész kötésekben

Győri és Wohl váltóüzletében,

V. Ferencz József-tér 3. sz. Diana-fürdő épület. 1786

Vidéki megrendelések a leggondosabban eszközöltetnek.

Legjobb üditő-ital. Hatásos gyomorbaj ellen.

Kohitsi-savanyuviz

„Tempelforrás"

Főraktár **HOFFMANN JÓZSEF**

Budapesten Akadémia-utcza. 1350

Minden sportsmannak nélkülözhetlen!

a lóversenyszabályzat kivonatát

és az

1886-ki lóversenynevezéseket tartalmazó

KÉPES SPORTNAPTÁR

a vadászat, lovaglás, kocsi-sport, galamb-lövészet, ebsport, vitorlázás, evezés, athletika, torna, velocipédezés, korcsolyázás, halászat stb. kedvelői számára

az 1886-ik évre.

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ ÉS KÁLMÁN

a «Hercules» szerkesztői.

Kivonat a tartalomjegyzékből:

Kivonat a lóverseny-szabályból. — A vadak tilalma és vadászati ideje (táblázati kimutatás). — Hogy nyerte meg Warwar a Derbydijat? Irta **Balázs Sándor.** — Versenylóidomitás. Irta **Sopronl.** — A csónakázás Magyarországon. Irta **Fülöp Kálmán.** — A circusok befolyása a lótenyésztésre. Irta **Porzsolt Lajos.** — Horgászat. Irta **Porzsolt Lajos.** — Versenyterek berendezése. Irta **Nagy Gyula.** — A galamblövészet védelme. Irta gróf **Esterházy Mihály.** — Az én felfordulásom. (Vitorlás kaland a Balatonon.) Irta **Mihálkovics Tivadar.** — Három angol labdajáték. (Cricket, Foot-ball, Basseball.) Irta **Szokolay Kornél.** — Velocipédezésünk. Irta **Igali Sveto. ár.** — Az ember a vizben. Irta **Swanda Gusztáv.** — A tornázásról. Irta **Porzsolt Lajos.** — Agárászat és falkavadászat **Kolarits Jenőtől.** — Kétéves lovak versenye. — Vizslaversenyek. — Halászat villanyvilágitással. — A lövésben duplázás. — Csikó-nevelés. — Verseny-horgászat. — Négy angolmértföld 19 p. 39¼ mp. alatt. — A magyarországi athleta-, csónakász-, korcsolya-, sport-, velocipéd- és torna-egyletek jegyzéke. — Győztesek 1885-ben. — Lóverseny-nevezések 1886-ra. — Budapesti ügetőversenyek 1885. — Lóverseny-eredmények 1885-ben. — Galamblövészek.

Ára diszes vászonkötésben 1 frt 50 kr.

Kapható minden könyvkereskedésben és a «Pallas» irodalmi részvénytársaság kiadóhivatalában Budapest, Kecskeméti-utcza 6.

SZINHÁZAK ÉS MULATSÁGOK.

NEMZETI SZINHÁZ

Évi b. 107. Havi b. 9.

Budapest, május 10-én.

Egy szegény ifju története.

Szinmü 5 felv. Irta Fenillet Octav. Forditották Feleki és Hegedüs.

Személyek:

Odiot Maxime	Mihályfi
Bévallan	Horváth
Laroque	Ujházi
Laubepin	Szigeti I.
Alain	Pintér
Desmarets	Gabányi
Gaston	Kőrösmezei
Vauberger	Sántha
Champlein	Földényi
Ivonet	Tárnoki G.
Laroquené	Felekiné
Margit	K. Hegyesi M.
Helene	Békéssy I.
Anbriné assz.	Rákosi Sz.
Krisztina	Palotay P.
Vaubergerné	Györgyné
1-ső polgár	Vas
2-ik »	Takács
3-ik »	Horváth
1-ső gyermek	Nagy I.
2-ik »	Doppler I.

Kezdete ½8 órakor.

Holnap, május 11-én. Bérletszünetben. Brambilla F. k. a. első föllépteül: *Cselre cselt. Sylvia, Diana nymphája.*

Holnap, május 11-én. Bérletfolyamban: *Spartacus.*

NÉP-SZINHÁZ.

Budapest, május 10-én.

Blaha Luiza asszony mint vendég.

Harmadszor:

Az utolsó kenet.

A Pálmai Ilka által kitüzött 50 aranynyal jutalmazott eredeti népszinmü dalokkal 3 felv. Irta Monostori Károly. Zenéjét Serly Lajos.

Személyek:

Tudó Gáspár	Horváth
Éva	Ebergényiné
Füzi Eszter	Blaha L.
Bencsi József	Tóth A.
Mikó Pál	Vidor
Pogány Lojzi	Tamássy
Bertleff	Solymosi
Szima	Ujvári
Kolompár Zsófi	Pálmai I.
Lojzika	Torchányi O.
Szeifenduft Á.	Rónaszéki
Czitera	Szilágyi
Gangos	Szabó
Lógós	Erődi
Peti	Eöry
Vicza	Vidorné
Fige	V. Kovács
Csicsó	Izsó
Dörgencs	Fodor
Csali	Debreczeni
Héja	Marton
Darázs	Varga
Holló	Kósa
Kánya	Mátrai
1-ső zsandár	Imrei
2-ik »	Fogarasi

Kezdete ½8 órakor.

Holnap, május 11-én. *A czigánybáró.*

M. KIR. OPERAHÁZ.

Bérlet 5. sz.

Budapest, május 10-én.

Mierzwinsky László ur, cs. kir. és porosz kir. kamaraénekes vendégjátékául.

A PRÓFÉTA.

Opera 5 felvon. Irta Scribe. Forditotta Egressy B. és Szerdahelyi J. Zenéjét Mayerbeer.

Személyek:

Leydeni J.	Mierzwinsky
Fides, anyja	Oselio G.
Berta, mátkája	Maleckyné
Oberthal gr.	Ney
Jónás	Dalnoki
Mathison	Tallián
Zacharias	Kőszeghy
1-ső kapitány	Szekeres
2-ik »	Szalai
Katona	Kiss D.
1-ső paraszt	Szegedi
2-ik »	Váradi
Pórnő	Hensler H.

SZINHÁZI JEGYEK a m. kir. opera-, nemzeti- és népszinházhoz IV. ker. Koronaherczeg-utcza 8. szám alatt a (Harisch-bazárban) kaphatók és előjegyezhetők.

Villa Bellevue. 1495

Ma nagy hangverseny a cs. kir. 44. gyalogezred zenekara Flossmann karmester személyes vezetése alatt. — **Kezdete 4 órakor, bemenetdij 20 kr.**

ÁLLATKERT,

Naponta 4, 5, és 6 órakor. — Az itt még soha nem látott

MISS ANGELINA kigyókirálynė

mutatványai vad kigyóival, ugyszinte 1595

MISS CORA

a vakmerő oroszlánszeliditőnő mutatványai, kitünően betanitott oroszlánjaival. — A hangverseny kezdete 3 órakor. — Bemenet mint rendesen **30 kr.** *Az igazgatóság.*

ERLESBEK NÉPKERTJE

VII. külső dob utcza 10. szám.

ma hétfőn nagy **ZITHERA-HANGVERSENY** tartatik **Fahrer testvérek által.** — Hangversenyre és lakodalmakra a helyiségek rendelkezésre állanak és egy teriték árát 1 frt 50 krtól feljebb számitok. — **Szabad bemenet.**

1690 Tisztelettel **Erlesbek A.**

ORPHEUM.

Nagymező-utcza 17. sz.

Ma, hétfő f. hó 10-én **STEIDLER JÓZSEF** bécsi dalkomikus fellépte. — **BROTHERS LEOPOLD** 15 személynek gymnasztikus és a zene-komikus pantomimisztikus téren legujabbat mutatóknak (ezen genreben itt még nem látott.) **Harrik** k. a. német-franczia énekesnő és Vernie tanár csoda szökő kutjaival fellépte. **Held** Marianna k. a. bécsi dalénekesnő fellépte. **Florus nővérek** nagyszerü Xylophon müvésznők első fellépte, ugyszinte a hangverseny énekesnő **Back S.**, továbbá Segommer M. hasbeszélő fellépte eredeti Panoptikumjaival. A néger énekes és tánczos **Mackvay M**

IDŐJÁRÁS május 8. regg. 7 órakor.

Áttekintése a mai időjárásnak:

Európában: A nagy légnyomás (764—765) a kontinens délnyugoti, a depresszió (758—759) annak északkeleti részében van. Az idő többnyire csendes, napos, általában növekedő melegel.

Hazánkban: Délnyugotias mérsékelt szelek mellett, a meleg mindenütt nagyobb, a légnyomás kisebb lett. Az idő többnyire csendes, napos, közben felhőzésekkel. Esők, kis mennyiségben, helyenkint voltak, Pancsován jéggel és zivatarral. Az e hó 7-ikén előrejelzett idő, derült jellegével végéhez közeledik s változó jelleget öltve, jövőre melegebb lesz, helyenkint esővel.

Kilátás a jövő időre:

Hazánkban: Napos, felhős-borussal változó, melegebb időt várhatni, helyenkint esővel, itt-ott zivatarral.

Közlekedési utmutató.

Megjelent legutóbb az Egyetértés április 16-iki számában.

E rovatban minden szó egyszeri beiktatása 2 krba kerül, hirdetésekért, melyek a hirdető félnek lakczimével el vannak látva, minden egyes közlés után 30 kr. bélyegdij is fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

Minden hirdetésre felvilágositást ad a kiadóhivatal. Levélbeli tudakozódásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges postabélyeg beküldetik, és a hirdetés alatt álló kis szám közöltetik.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel a válaszra szükséges levélbélyeg beküldetik.

Egy a fővárosban rövid idő óta időző művelt fiatal ember, ismeretség hiányában levelezésbe óhajt lépni, egy szellemdus kisasszonynyal. Házasság nincs kizárva. Levelek e lap kiadóhivatalába intézendők «K. J.» alatt. 6108

Eladás.

Cséplőgép. Robey-féle 8 lóerejü lokomobil, igen jó karban, és egy 6 lóerejü vasrámás cséplőszekrény, tisztitó és árpatoklászólóval, jutányos áron megvehető. Spitzer Károly Csány, posta- és vasutállomás: Hatvan. 5926

Balaton közvetlen közelében, 3 és fél holdnyi kitünő minőségü szőlő, szép nyárilakkal, épitett pinczével, Almási-ban szabadkézből eladó. Bővebbet Menzel Adolfnál Veszprémben. 5988

Uraságoktól levetett férfi ruhák folyton jutányos árban kaphatók IV., kecskeméti-utcza 5. sz. a., az udvarban ajtó szám 1., ugyanott javitó és tisztitó és kölcsönző intézet. 1630

Tricycle, igen jó karban, elsőrendü szerkezettel, olcsón eladó. Bőv. a kiadóhivatalban. 5891

Butorvásárlóknak! Van szerencsénk a t. cz. közönség szives tudomására hozni, hogy **Beck** és **Blau** czég alatt **Andrássy-ut 28.** gazdagon felszerelt **butor-üzletet** nyitottunk. Abban a helyzetben, hogy t. vevőinknek ugy **legjobb**, mint a **legszilárdabb butorokat nagyon olcsó** árakon adhatunk, gyakori látogatást kérünk. 1757

Olasz spárga 2 frt 80 krjával

Olasz borsó 2 frt 50 krjával

szállit 5 kilós kosarankint portomentesen szabad csomagolással és vámmentesen

SALVARI N. Triest. 1656

Butor-eladás. Átköltözés miatt 3 elegáns szoba, **uj uri-butor,** 1 Sweighofer **zongora,** valamint egy piano, nagyon olcsó áron eladó. Bővebbet **Preisz** és **Kohn** zálogüzletében, az Ujvilág- és rostély-utczák sarkán. 1758

Eladó üveg-kereskedés. 36 éve fenn áll, a belváros egyik legnépesebb utczájában, más vállalat miatt eladó. Értesitést ad a kiadóhivatal. 5947

Egy 600 forintot jövedelmező ház, Ujpesten, 3000 frtért, továbbá egy szép villa-telek, Káposztás-Megyeren eladó. Czim a kiadóhivatalban. 5955

Eladó ház Ujpesten. 4 szoba, konyha és kamrából áll, két vasut mentében, évi 280 frtot jövedelmező lakház 2000 frtért eladó és azonnal átvehető. A vételár fele részletben fizethető. Bőv. u. 5951. sz. alatt a kiadóhiv.

Füszerüzlet pálinka-méréssel, mely 15—16 év óta fennáll, hozzátartozó lakással, családi viszonyok miatt, jutányos áron azonnal eladó. Bővebbet a kiadó-hivatalban. 1765

Vétel.

Egy már használatban volt **fürdőszoba-berendezés** (kád, zuhany, kályha stb.) **vételre kerestetik.** Ajánlatok «fürdőszoba» czimmel e lap kiadóhivatalába kéretnek. 6103

Alkalmazást keres

Egy VII. gimnáziumi tanuló ajánlkozik vidékre gimnáziumi vagy reáliskolai tanuló mellé nevelőül. Szives megkeresések «tanuló VII.» alatt e lap kiadóhivatalába kéretnek. 6111

Fiatal jó házból való leány, pénztárosnői állást keres helybeli kávéházban. Czime a kiadóhivatalban tudható meg. 6104

Egy intelligens vaskereskedő-segéd, ki 8 évi praxissal bir, a magyar és német nyelvben, valamint a könyvvitelben is jártas, és jelenleg egy helybeli nagy kereskedésben alkalmazva van, ezen állását változtatni óhajtja. Bőv. a kiadóhivatalban. 7112

Egy 30 éves művelt, s jó bizonyitványokkal biró férfi, óhajtana mint irnok, raktárnok, felügyelő stb. valamely budapesti vagy közel vidéki, gőzmalom, gyár, vagy épitkezéshez bejutni, nyelvismerete magyar, német és a szláv nyelv különböző ágai, czime a kiadóhivatalban 1886, F. F. B. alatt megtudható. 6066

Egy intelligens fiatal ember, kinek irodalmi műveltsége van s kitünően fogalmaz, tornatanári oklevele van és a sport minden ágában jártas, valamely titkári vagy nevelői alkalmazást keres. Elfogad ezenkivül bármely irodai munkát. Feltételei szerények. Bővebb felvilágositást ad a kiadóhivatal. 6109

Ajánlat. Egy intelligens, legszebb korban levő szerény nő, ajánlkozik helyben lakó 40—45 éves nemeslelkü urhoz háztartónőnek, igen szerény feltételek mellett. Czim a kiadóhivatalban. 5959

Egy intelligens fiatal ember, ki az egyszerü és kettős könyvvitelben tökéletesen jártas, valamint a magyar és német levelezést érti, mostani komptoirista állását változtatni óhajtja. Bőv. a kiad. 6070

Fiatal leány, ki már dohánytőzsdében volt, alkalmazást keres szerény feltételek mellett. Czime a kiadóhivatalban. 6105

Két gimnáziumot végzett 24 éves fiatal ember, 1000 frt óvadékképes, bárminemü állomást helyben vagy vidéken keres. Ajánlatok e lap kiadóhivatalba «állás» czim alatt intézendők. 5949

Intelligens fiatal ember, ki érettségi bizonyitványokkal bir, az egyszerü és kettős könyvvitelben jártas, valamint a magyar és német levelezést érti, valamely pénzintézetnél, vagy nagyobb kereskedő háznál alkalmazást óhajt nyerni. Kivánatra óvadékot is nyujt. Czime a kiadóhivatalban. 5966

Alkalmazást nyer

Utazótárs, izraelita és végzett orvos nővendék kerestetik. Czim a kiadóhivatalban. 5995

Disz- és konyha-kertész kerestetik, ki teljes képességgel bir. Bőv. a kiad. 6100

Egy gépész-kovács, a ki a gőzcséplőgépek vezetésében jártas és a ruganyos kocsimunkát jól érti, alkalmazást nyer. Hol? megmondja a kiadóhivatal 1778. sz. a.

Oktatás.

Des leçons françaises, littérature, grammaire, correspondence, orthographe conversation, pour des élèves avancés seulement, **50 kr l'heure** par un homme de lettres français. S'adressez **«français»** à l'exp. 6110

Lakás és bérlet.

Olcsó lakás. A belvárosban egy szép lakás, az első emeleten, 3 utczai, 1 udvari szobával, konyha, kamrával stb., azonnal kiadandó. Bővebb értesitést ad a kiadóhivatal. 6089

Egy földszintes vagy egy emeletes kis ház kerttel, kerestetik augusztus 1-re. Ajánlatok «Kis ház» czimmel, e lap kiadóhivatalába. 6102

Egy tiszta **urasági házban** két utczai szoba, háló-fülke, előszoba, konyha stb. földszint **azonnal kiadó,** ugyanott egy udvari lakás a II. emeleten **augusztus 1-jére kiadó.** Bővebbet a kiadó-hivatal. 6106

Haszonbérlet. Torontál-megyében egy 620 hold szántóföld, 30 hold legelő, 4½ hold kertből álló, jó karban levő épületekkel, bőven ellátott birtok bérbe adandó. Hajó- és vasuti állomás helyben. Felvilágositással szolgál **Solymos Gusztáv** Törökbecsén. 5961

Borsodmegyében egy 900 és 580 holdas, Hevesmegyében egy 800 holdas **birtok,** október hó 1-től több évekre bérbeadó. Bőv. a kiad. 5911

Augusztus 1-ére, Csillag-utcza 8. szám alatt, egy 5 utczai, 2 udvari szobából és a többiből álló **földszinti lakás,** a kertté alakitott udvar, szabad használatával kiadó. 6099

Augusztus 1-re 3—4 szobából álló lakás, kerestetik a belvárosban vagy a Kalvin-tér közelében. 6101

Egy fiatal özvegy hölgynél a belvárosban, egy vagy két elegánsan butorozott utczai szoba, külön bejárattal azonnal kiadó. Czim a kiadóban. 5942

Butorozott szobát külön bejárattal, esetleg teljes ellátással keres egy intelligens fiatal ember junius hó 1-től. — Szives ajánlatok «Szoba 6107» alatt a kiadóhivatalba kéretnek.

Különféle.

Száraz takarmányra (széna, sarju, lóher) biztos és solid vevőt keresek most és több évekre. A szállitás vasuton, préselt bálokban, történnék. — Esetleg elvállalok m. e. 600 darab juhot nyári és téli tartásra. — Czimem a kiadóhivatalban megtudható. 1459

Részletfizetés mellett mindennemü vászonfélék, kanavász, chiffon, grádli, ágy és asztalteritők, zsebkendők, oxford, creton, saten és ruhaszövetek, fekete ternók, ugyszintén a legelegánsabb női ruhák, felöltők, mantillák, esőköpönyegek, kabátok, a legjutányosabb áron kaphatók. Adler M.-nél **Vácsi-körut 16.** sz. I. emelet. 1708

Ügyvédi-iroda áthelyezés. Tisztelettel közzéteszem, hogy ügyvédi irodámat folyó 1886. év május 5-től Lipót-város, Széchényi-tér 2. sz. alatti házba helyeztem át. 5967

Gonda Ferenc ügyvéd.

HIRSCH ÉS FRANK BUDAPEST V., fegyvergyár-utcza (Lipót-körut) 4. szám, ajánlják saját gyártmányu vas kézitalyigájukat, névszerint: szén-, zsák-, rakasz-, tégla-talyigát és szesz- és maláta-kocsijaikat. 17 *Árjegyzék ingyen és bérmentve.*

Kerestetik egy bázaspár, ki szerény fizetésért hajlandó volna egy három hetes egészséges fiugyermek gondozását ideiglenesen elvállalni. A gyermek anyja beteg, s igy ez időszerint a kisdedet kelőképen nem gondozhatja. Bővebbet a kiadóhivatalban. 7118

A meghütés a betegségek forrása! Az áthülés és az ebből származó köhögés, rekedtség, elnyálkásodás valamint minden tüdőbajok ellen meglepő sikerrel küzdenek a **STRAUSZ A.-féle** amerik. **gyógyfükivonatu mellpasztillák,** melyek használatuk folytán oly rendkivüli eredményeket mutatnak fel, miszerint a közegészség érdekében felette kivánatos lenne, ha ezen óv- és segélyszer oly tág körben terjedne el, mint Amerikában, az Egyesült-Államokban, hol alig található ember, ki gyógyfükivonatu mellpasztillákkal ellátva nem volna: ha egészséges, mint óvszert, ha beteges mint hathatós segélyszert mindenkor lehet nála találni. Budapesten: Strausz A. szétküldési vezérraktárában VI., Váczi-körut és Andrássy-ut sarkán a «Foncière» palotában és Török József gyógytárában VI., Király-utcza 12. sz., valamint minden fővárosi és vidéki gyógytárban. — **1 doboz ára 20 kr. — 6 doboz ára 1 frt. Naponta postai szétküldés.** 96

Strassnicky B.-féle étrendi malátasör vegyelemezve Dr. **KRATSCHMER** ur által, az alkalmazott vegytan és gyógytan előadás tanára.

Az orvosi tudományok legelőkelőbb tekintélyei, mint: prof. **Bamberger tanácsos,** a cs. kir. közkórház belgyógyászati osztályának elnöke; prof. **Braun Károly** udvari tanácsos, Fernwaldi lovag, az I. szülészeti kóroda elnöke; prof. **Dr. Billroth T.** tanácsos, prof. **Albert** az I. sebészeti kóroda elnöke; prof. **Schnitzler** birod. tanácsos, a cs. k. városi kóroda igazgatója; prof **Hofmokel,** a cs. kir. Rudolf-kórház első alorvosa, irásbeli vélemény-nyilvánitásaikban, egyhangulag odanyilatkoznak, hogy az «étrendi malátasör» a legkitünőbb **táp- és gyógyszer a teljes vérszegénységi** betegségeknél, a hosszas kórfolyam **következtében lesoványkodott egyéneknél,** a légcsövi és a mellszervezeti bajoknál stb. **A női betegségeknél és a gyermekek görvélykóros bántalmainál** pedig az «étrendi malátasör» épen meglepő s fölülmulhatlan hatással bir.

Főszétküldési hely és pinczészet

Bécs, Ober-Döbling, Nussdorferstr. Nr. 29.

Főraktár Magyarország részére:

Budapest, Török Józs. gyószert. király-u. 12.

Egy üveg ára 50 kr., 11 üveg 5 frt.

Öt üvegen alól postán nem küldetik.

A PALLAS irodalmi és nyomdai részvénytársaság kiadásában megjelent és ugyanott (Budapest, Kecskeméti utcza 6. sz.), valamint minden könyvárusnál kapható:

PETELEI ISTVÁN

AZ ÉN UTCZÁM

elbeszélések egy kötetben

17 iv 280 oldal.

Ára fűzve 1 frt 80 kr.

TARTALOM:

1. Őszi napsugár.	IV. Sugár a buba.
2. Szeret.	V. A porkorum inspektor.
3. Szomszédaim:	VI. Kati
I. Palakiék és a néni.	VII. Két gyermekről.
II. A rácz Boglánról.	4. A kapu be van zárva.
III. Klára az anya.	5. Máli.
6. Rosz vásár.	

Dr. Fr. Lengiel NYIRBALZSAMA már magában a növény-nedv, mely a nyirfából foly, ha annak törzsét megfurjuk, régóta mint kitünő szépitő szer ismeretes; ha azonban ezen nedvből a feltaláló utasitása szerint vegyészi uton balzsamot készitünk, csodás hatásu lesz.

Ha este az arczot vagy bőrrészeket azzal bekenjük, *már a következő nap reggelen majd nem láthatatlan korpa válik el a bőrtől, mely vakitó fehér és puhává lesz.*

Ezen balzsam simitja az arczban támadt barázsdákat és himlőhelyeket és fiatal külszint ad neki, **a bőrnek fehérséget,** puhaságot és frisseséget kölcsönöz, rövid idő alatt szeplő, májfolt, anyajfolt, vörös orrt és a bőr minden tisztátlanságát eltávolitja. — Egy korsó ára használati utasitással **1 frt 50 kr.,** postai szétküldéssel 10 krral több.

Főraktár Magyarország számára: Török József gyógysz., király-utcza, Budapesten. Pozsony: Pisztory F. gyógysz. Temesvár: Tronsy József gyógysz. Zágráb: Mittelbach Zsigmond gyógyszerésznél. 991

Nincs többé gyomorbaj.

Legdrágább vagyona minden embernek az egészség. Az egészség fentartás szempontjából ajánlom az én kitünő szeremet mindenféle gyomorbaj ellen, különösen hatásos a gyomor gyöngédségnél és **étvágyhiánynál,** gyomorsavanynál, puffadtságnál, kólikás bántalmaknál, gyomorhurutnál, émelygésnél, gyomorégésnél, homok és kőképződésnél, tulságos nyálkaság ellen, undor és hányás ellen, főfájás ellen és minden tulságos étel és ital által megterhelt gyomorbajoknál. Egy háznál sem volna szabad hiányoznia a **«Gyomor és hideglelés elleni csöppeknek».** 1885. évi augusztus 13-án, midőn a kolera oly nagyban dühöngött Spanyolországban, kisérlettétel végett küldtem oda ezen cseppekből, hol a kolera ellen meglepő sikerrel alkalmaztattak. Ára egy üvegnek 1 frt 5 kr, 3 üveg 3 frt, 8 üveg 5 frt 50 kr. használati utasitással s egyedül s kizárólag a készitő **Lefkovics Tóbiásnál** Budapesten VI. kerület királyutcza 36. sz. a. kapható. Vidéki megrendelések a dij előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel teljesittetnek. Naponkint háromszori posta szétküldés a világ minden része felé. 1671

Schlick-féle vasöntöde és gépgyár-részv.-társaság BUDAPESTEN.

Közp. iroda: VI. váczi-körut 57. — Gazd. géposzt.: VI, külső váczi-ut 1696/1699.

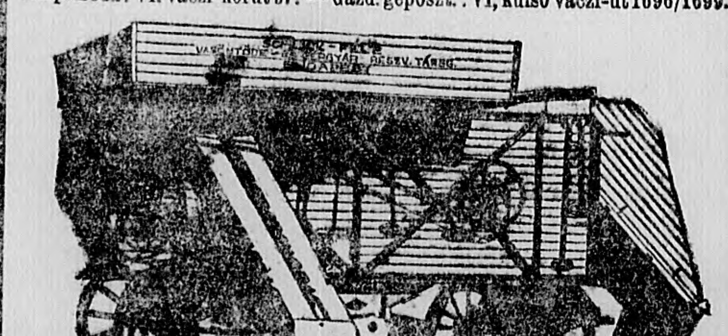

Ajánlja kitünő szerkezetü **gőzcséplő-készületeit** szén-, fa- és szalmafütésre, **szegecses rendszerü járgánycséplőit,** tisztitó készülettel, zsákolóval vagy anélkül, **gabonarostáit** (Baker-rendszer) továbbá legjobbnak bizonyult **szab. SCHLICK-féle kettős és hármas ekéit, árak 58 frttól kezdve. Mélyitő ekéit** önvezetékkel (Sack után), **Schlick-** és eredeti **Vidats-féle egyvasu ekéit.** Ezenkivül készletben vannak: Egyes és kettős őrlőmalmok, «Little Giant» csöves-tengeri-darálók, tengeri morzsolók, takarmány-készitő-gépek és olaj-sajtók stb. — **Árjegyzékek kivánatra ingyen és bérmentve.**

Szeged. Szeged.

Kávéház-eladás.

Szegeden a **jó hirnévnek** örvendő és a legszebb helyen, a Klauzáltéren levő **Alemann kávéház** a tulajdonos elhalálozása miatt eladó, illetve azonnal átvehető.

Ezen kávéház 13 évi fennállása, eddigi **jó menete ugy elegáns berendezése,** mely minden tekintetben a mai kor igényeit kielégiti, valamint az, hogy a **legélénkebb forgalmi helyen van,** biztositják minden tekintetben jövőjét.

Tudakozódhatni ez ügyben **Kass János urnál „Grand Hôtel Tisza“ Szegeden.**

Szeged, 1886. május hó 1-én. 1706

PALLAS irodalmi és nyomdai részvénytársaság könyvkiadó hivatalában (Bpest kecskeméti-utcza 6. megjelent)

Gyakorlati kézikönyv

Fröbel Frigyes foglalkoztató eszközeihez

Irta **Kobány Mihály.**

96 táblával. **2 frt helyett 1 frt 50 kr.**

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban **Budapesten, IV., kecskeméti-utcza 6.**

Szobapadló-fénymáz, természetes átlátszó és sárgás-barna szinben, utóbbi legnagyobbrészt puha padlózatokhoz való használatra. Minden házi szolga vagy szolgáló leány által azonnal kemény és puha padlózatokra használandó, gyorsan szárad és mérsékelt dörzsölés után legpompásabb és tükörfényü. **Ára: 1 kilós doboz 1 frt 50 kr, fél kilós doboz 80 kr.** o. é. — Ezen padlózati fénymáz tökéletesen szagtalan, és háromszor annyit szolgáltat, mint külföldi konkurrenczia gyártmány, mely hathatós kiállhatatlan büdösséget terjeszt. Megrendeléseknél kéretik az óhajtott szinárnyalatott megnevezni. A padlózatok későbbi folytonos conserválása és a padlózat fényességének fentartására az én szobapadló-fényesitő viasz-gyártmányom (természetes fehér vagy sárga viasz szinben) különösen ajánlatos darabokban **20 kr** és **10 krért.**

Butor-gyorsfény, mindenki (akár minden gyermek által) kopott vagy romlott butorait csakis könnyü bedörzsölés által majdnem ujjá fényesitheti és minden ezen fénynyel kezelt butorok, tárgyak stb. tükörhöz hasonló fényt nyernek használása által. Még a sötét olajfestékkel festett tárgyak is, u. m. ajtók diszkapuzatok stb., továbbá természeti cserfából készitett butorok, ha ezen gyorsfénynyel kezeltetnek, lackhoz hasonló fényt mutatnak. **Ára bádogdobozokban à 50 kr., kisebb à 25 kr.**

Bőr-élelmi-kenőcs. **Legalkalmasabb lábbelihez, vadászcsizma, lószerszám, hintófődél,** egyátalán minden bőrből készitett tárgyakra ajánlom. A bőrélelmi kenőcs teljesen szagtalan, a bőrt épségben tartja, puhitja, nyulékonynyá teszi, vizmentes és tartós, a bőrt a penészesedés, hasadozás és repedezéstől megóvja. Épen ugy megóvja a lovak- és állatkörmök (patkók) hasadozás, repedezés és morzsadozástól. A bőr-élelmi-kenőcs soha meg nem avasodik, a napon fel nem olvad, télen meg nem fagy. A bőr-élelmi-kenőcs ép ugy fekete mint sárga átlátszó szinben egyenlő árak mellett rendelhető meg. Ára: **bádogdobozokban à 25 kr., à 40 kr. és 1 kilós doboz 1 frt 20 kr.**

Magyar folyékony sötétfekete gyors-fénymáz

alkalmas **lábbelihez, magas csizmákra, lószerszámokra, szijjazokra, takaróbőrökre, esőbőrökre, bőrrel bevont ülőbutorokra stb.** Egyaránt alkalmas **viksz- és lakbőrnél.** A folyékony gyors fénymáz spongya segitségével vékonyan rámázoltatik a bőrre, nyomban szárad és **minden kefélés és egyéb fáradság nélkül** rögtön egy hosszabb ideig eltartó felülmulhatlan sötétfekete fényt kölcsönöz a bőrnek. A gyors-fénymáz nemcsak hogy teljesen ártalmatlan a bőrre nézve, hanem konserválja azt, fenntartja simulékonyságát, puhaságát, vizmentességét és a bőr olyan marad, mintha uj volna.

Ára: egy üvegnek 50 kr., egy kis üvegnek 25 kr., egy kilós üvegnek 2 frt.

Vidéki megrendelések 1 frton alól nem eszközöltetnek. Nagybani vevők jutányos árleengedésben részesülnek. Az összes fentnevezett gyártmányaim magyar és német használati utasitásokkal el vannak látva. Valódi minőségben, nagy és kisebb mennyiségben kaphatók:

REISS B., vegytani termények gyára,

BUDAPESTEN, VII., király-utcza 47., I. em., a hová minden irásbeli megrendelés intézendő.

Fiókraktár Budapesten, V., nagy korona-utcza 19., Thauer József urnál. 509

Szolyva-Hársfalvai gyógyintézet.

Megnyitás május 15-én. A munkács-beszkidi vasut mentén. Munkácstól 2 óranyira. **Munkácsig és vissza minden állomásról 33⅓% engedményes tértijegyek adatnak ki. Ásványviz-tej-kura — vizgyógyintézet — massage — és villam-gyógymód.** Kényelmes lakások, 2 vendéglő, olvasóterem. Állandó magyar zene, posta, gyógytár. — Tudósitások és brochure-ok kaphatók **az igazgatóságnál Hársfalván** és junius 1-ig **Dr. Rothmann** Ármin egyetemi tanársegéd urnál, **Budapest,** Eszterházy-utcza 5.

1687 **A fürdő-igazgatóság.**

Csak augusztus hó 1-ig.

Átköltözés miatt valamennyi

bútorok

melyek állanak mindennemü **asztalos-, kárpitos és diszbútorokból, elegáns dusgazdag,** valamint **legegyszerübb kiállitásban a költözködési költségek megtakaritása végett** csakis **augusztus hó 1-ig**

minden áron eladatnak.

Gizellatér 3. szám, I. emelet, a Deák Ferencz-utcza sarkán.

Igen t. vevőimet és a nagyérdemü közönséget ezennel bátorkodom meghivni, hogy fenti állitásomról meggyőződjék és egyuttal eme igen kedvező alkalmat szilárd butorok olcsó megvételére mennél számosabban használja fel.

1768 Kiváló tisztelettel *Sárkány Ig.*

Csak augusztus hó 1-ig.

Posztó, 1302

valódi brünni szövetek végekben az egészből is levágva 1 frttól **feljebb** méterenként nagy választékban, tehát megrendelések tetszésszerinti árakért, tetszésszerinti mértékekben utánvétel mellett eszközöltetnek és nemtetsző végek kicseréltetnek. Minták a **megtekintésre** bérmentve elküldetnek, a szabómester urak, kik dusválasztéku mintakönyveket kivánnak, megkapják azokat bérmentetlenül.

Posztó-gyári raktár „Zum weissen Lamm“ Brünnben.

PARÁD.

Gyógyhely Hevesmegyében.

Vas-timsós fürdőkkel, égvényes-kénes és vasas-savanyuvis forrásokkal, a Mátrának erdőkoszorus hegyei közt, 190 méter tengerszinfeletti magasságban fekszik a parádi völgy délnek néző magaslatán, teljesen védett helyen.

Tekintve Parádnak enyhe hegyi légkörét, mértföldekre terjedő üdítő hegyi sétautait, gyönyörü parkjait, és czélszerü berendezését: egyike a legelőnyösebb fürdőinknek.

Évad kezdete: Junius 1-én; évad vége: szeptember utolján.

A magyar állami vasut **Kaál-Kápolna** állomása és a **parádi fürdő** közt a nappali személyvonatokhozi csatlakozással, egész évad alatt kényelmes közlekedés tartatik fenn, következő utidijakkal:

A közös hintófogatokon egy utas fizet 4 frtot.
« « két « « 6 «
« « 3—4 « « 8 «
előre megrendelt külön fogat ára 8 «

Utimálhák, melyek a fogatokon könnyen elhelyezhetők, dij nélkül szállittatnak, ellenben sulyos s nagyobb daraboknál kilogrammonként 3 kr viteldij számittatik.

A parádi fürdőbe utazó vendégek részére, a m. kir. államvasutak igazgatóságának engedélye folytán, a **vasuti viteldij 33⅓% mérsékeltetik,** miről az állomásokon kifüggesztett hirdetmények bővebb tájékozást fognak nyujtani.

Fürdőorvos: **Dr. Losteiner.** Lakás megrendeléseket elfogad, s minden más Parádot érdeklő megkeresésre készséggel válaszol Parádon 1774

a fürdőigazgatóság.

MIDY-féle SANTAL-CAPSULÁK.

A mindennemü titkos betegség- hólyaghurut, kankó ellen mint gyógyszer ezelőtt oly általános közkedveltségben részesült Copaiva-balzsam, ma már alig jő használatba, részint kellemetlen szaga és ize, részint a felböfögés, hányinger s más egyéb gyomorbajok miatt, melyeket használata okoz.

A Midy úr által feltalált, tiszta lepárolt Santal-eszesz nem bir ezen kellemetlen tulajdonok egyikével sem s 48 óra alatt még a legidültebb s legfájdalmasabb kifolyásoknak is anélkül, hogy a gyomornak terhére lenne s minden befecskendés segélye nélkül csaknem teljes megszüntét idézi elő.

Egy üveg ára használati utasitással és 50 tokocskával 2 forint 10 kr.

Raktárhelyiség: Páris, 8. rue Vivienne

Budapesten, TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél, király-utcza 12. szám alatt. 223

Az első magyar gyapjumosó- és bizományi részvénytársaság Budapesten

Ajánlja a 18-ik forgalmi év idényének beálltával a t. cz.

gyapjutermelők és gyapjukereskedőknek ujból szolgálatát.

Elvállalunk igen mérsékelt feltételek mellett mindennemü hátonmosott, zsiros nyirt és timár-gyapjut gyárszerü mosásra és bizományi eladásra, és a nálunk raktározott s saját költségünkön a legnevezetesebb biztositási intézeteknél biztositott gyapjuért raktárdij és biztositási illeték nem fizetendő. Széleskörü összeköttetésünk által gyors és előnyös értékesitésre különösen képesitve vagyunk.

A gyári mosás végett hozzánk küldendő gyapju részére készséggel kölcsönzünk üres zsákokat **ingyen,** és kivánatra a nálunk raktározott gyapjura előleget nyujtunk mérsékelt kamat mellett.

A vasut és gőzhajó állomásokhoz érkezett gyapju-gyárunkba való átszállitását jutányosan eszközöljük és kérjük a küldeményeket pontosan czégünkre

Első magyar gyapjumosó és bizományi részv.-társaság BUDAPESTEN

czimezni. Az osztályozás és mosás sorrendben és gyorsan történik és a legcsekélyebb mennyiség is szigoruan elkülönitve mosatik.

Miután a gyapju a vevő részéről átvétetett, **a gyapju árát és az elszámolást azonnal megbizóink kezeihez juttatjuk.**

Az eredmény, melyet intézetünk létezésének hosszu ideje alatt elért, és a sokoldalu előny, melyet nyujtunk, igen általánosan ismert, semhogy szükséges volna itt különösen felemliteni.

Gyári helyiségünk Budapest, felső Dunasor V., kárpát-utcza 9. szám alatt a Pannonia-gőzmalom mellett, hol kivánatra minden felvilágositás készséggel adatik és kimeritő programm dijmentesen küldetik.

Első magyar gyapjumosó- és bizományi részvény-társaság.

Visontai Kovách László, elnök.

Minden kivánt felvilágositás városi irodánkban Neugebauer Gyula urnál, Kárpfy-körut 3. sz. Huszár-féle házban is készséggel adatik, hol programmok is kaphatók.

(Utánnyomat nem dijaztatik.) 1716

(Haroska szabadalma.) **Szállitható mezei aczél-vasutak.** (Haroska szabadalma.)

Legczélszerübb és legolcsóbb szállitható vagy állandó vasut, gazdaságok, erdészetek, téglagyárak, bányák, raktárak, pinczék, gyárak és istállók számára, ugyszintén kisebb városok és gazdaságok egymásközti összeköttetésére stb. **Haroska F. Budapest, V., váczi-körut 58.**

MAGYAR LEXIKON

AZ EGYETEMES ISMERETEK ENCYKLOPAEDIÁJA.

TELJESEN MEGJELENT

16 VASKOS KÖTETBEN

160 KÉPES MELLÉKLETTEL

ÁRA KÖTETENKÉNT fűzve 3 frt, DISZES ANGOL VÁSZONKÖTÉSBEN 4 FRT.

A FÜZETES KIADÁS EGY-EGY FÜZETE 30 KR.

Évtizedekig várta közönségünk egy magyar lexikon megjelenését, mely pótolta volna a régen elfogyott Ismeretek tárát, s a magyar viszonyokkal nem törődő német Conversations Lexikonokat. A fenti munka e hézagot akarja pótolni. Elég bő, hogy akár Brockhaus, akár Mayer Lexikonjait nélkülözhetővé tegye; másrészt hazai viszonyainkra oly nagy mérvben van tekintettel, hogy semmiféle más idegen nyelvü Lexikon nem pótolhatja e tekintetben a Magyar Lexikont.

Ezen a maga nemében egyetlen és különösen a magyar viszonyokat fölkaroló, minden tudományágat történelmi, földrajzi s életrajzi adatokat tömören magában foglaló mü, egymaga ugyszólván egész könyvtárt pótolni képes.

A mü kapható minden hazai könyvárusnál, valamint alulirott könyvkiadóhivatalában.

PALLAS

irodalmi és nyomdai részvénytársaság, Budapest, Kecskeméti-utcza 6.

Nyomatik a kiadótulajdonos: Pallas irodalmi és nyomdai részvénytársaság körforgó gépén, Budapest, IV., kecskeméti-utcza 6. szám.